

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

KAFKAOKUR*

İLK AYLIK EDEBİYAT DERGİSİ - SAYI 2 - Özel 42. sını - KASIM ARALIK 2014 - 8 TL

...ben edebiyattan ibaretim.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

- 4 Virginia Woolf'a Dair
OZAN KIRICI, Woolf
- 6 Deniz Feneri
VIRGINIA WOOLF, Kitap
- 8 Edebi Modernizmin Farklı Yöntemlerine Bir Bakış
YAZAN: Siobhan Calafiore CEVİRİ: OZAN KIRICI, Makale
- 11 Woolf Hakkında 20 Şey
OZAN KIRICI, Virginia Woolf
- 12 Virginia Woolf Kitapları Hakkında
Derleyen: OZAN KIRICI, Kitap
- 14 Bir Hakan Günday Röportajı
KARDELEN AĞIM, Röportaj
- 16 Varrakun, Kitap ve Küf
SALİH SAMET GÜR, Deneme
- 17 Yabız
CENGİZHAN GENÇ, Şiir
- 18 Turgenyev'in Nihilist Oğlu Bazarov
BURCU BARAZ, Kitap İnceleme
- 20 ERBİL, UYAR, ÖZLÜ, MARMARA
SÖZLER
- 22 Yalnızlar Gari
CEMAL TUZAK, Hikaye
- 23 Bir Şiir Yazarısın
UGUR CEM LALEK, Şiir
- 24 Yanılma Sevgili Okuyucu
NERGİS SELİ, Sait Faik Abesyanık
- 26 Cemil Meriç 101
SELAMİ METE AKBABA, Cemil Meriç
- 28 -De
EZGİ HOŞCAN, Deneme
- 29 Hiç ve Aşk
KÜBRA M. BÜYÜKKIYICI, Makale
- 31 Üvercinka
CEMAL SÜREYA Şiir
- 32 Boşlukta Yaşayan Müze
DAMLA KATUK, Kafkaoks
- 35 Hayat Yollarında
PANAIT ISTRATI, Anlatı
- 36 Kral Kofetua ve Dilenci Kız
EFKAN OĞUZ, Sanat
- 39 Diego'ya Mektup
FRIDA KAHLO, Mektup
- 40 Süveyda
ESRA PULAK, Marifetname
- 41 Son Şeyler
İçerik adında

Yazılarınızı, çizimlerinizi ve çalışmalarınızı editor@kafkaokur.com adresinden bize ulaştırabilirsiniz.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

instagram: kafkaokur · facebook.com/kafkaokur · twitter @kafkaokur · kafkaokurdergi.tumblr.com

hiçbir şey. varolmaklık.

söylediklerime inanmayanlar, söylediklerime inananlar, söylediklerime inanmayanların içinden inandıklarını, söylediklerime inananların içinden inanmadıklarını. çok değiller, hepi topu üç beş kişi işte. hepsi birbirini rahatlıkla götürüyor. sürekli oluyor bu.

gökhan dem

Virginia Woolf'a Dair

Hazırlayan: OZAN KIRICI

Virginia Woolf, 1882 doğumlu Virginia Woolf, 20. yüzyıldaki en ünlü eleştirmen, öykücü ve romancılarındandır. Feminizm, bilinç akışı tekniği, Mrs. Dalloway, modernizm, intihar, Woolf denilince aklımızda çağrışım yapan ilk kelimelerdir. Peki, Woolf'un bu kelimelerle ilgisi nedir?

Aile Hayatı: Woolf, Victoria Çağı'ndan nefret ederdi; çünkü Victoria çağı gereği kadınlar okula gönderilmemiş ve Woolf, eğitimini evde tamamlamak zorunda kalmıştı. Hayatı boyunca da bunun eksikliğini hissetmiş ve kendini geliştirmek için durmadın okumuştur. Onun şanslı olduğu yölerden biri, eşi Leonard Woolf'un bir yayınevine sahip olmasıydı. Kendisinin de dediği gibi koskoca İngiltere'de istediğini yazmakta özgür olan tek kadın kendisiydi. Üst, orta sınıf bir aileden geliyordu, Babası Sir Leslie Stephen'dan hiçbir zaman hoşlanmamıştı. O henüz 13 yaşındayken ölen annesi Julia Stephen'a ise çok şey borçlu olduğunu biliyordu ve ona olan minnetini Deniz Feneriesinde yansıtmıştı. 25 yaşında ölen kardeşinin etkisi-ne ise fazla Dalgalar'da olmak üzere diğer romanlarında da rastlanır. Woolf, bu anlamda büyük bir özlem içindedir. Teyzesi olduğu George Duckworth, hem ona hem de Woolf'un kardeşi Vanessa'ya onlar daha çocuk yaştaiken cinsel tacizde bulunmuştu. Bu olay, onun cinsel hayatını kötü etkilemişti. Hiçbir erkekle veya kadınla birlikte olmamış, Bloomsbury ekibinden eşcinsel yazar arkadaşısı Lytton Strachey'in evlilik teklifini kabul etse de Strachey vazgeçtiği için evlenmemişlerdi. Virginia sonrasında Leonard Woolf'la evlenmişti. Leonard, Woolf'u mutlu etmiş, ona istediği imkânları sağlamıştı. Fakat Woolf, Londra'ya dönmek istediği için ayrı düştükleri anlar olmuştu. Eşiyle cinsel bir hayatı yoktu, bu yüzden çocukda yapmamışlardı.

Akl Hastalığı: Woolf, manik depresif bir yazardı. Yazmak, onu hayatabağlayan bir terapiydi aslında. Kendisinin 'delilik nöbetleri' dediği nöbetler onun için verimli bile oluyordu. Doktoru hastalığını yenerse, yazma yeteneğinin körelebileceğini söylemişti. Delilikle dahilik arasında gezinen parlak bir bilinçti o. Woolf, kendi durumunu biliyor ve bununla mücadele etmeye çalışıyordu. 22 yaşından başlayarak üç kere intihara kalkmıştı ve sonucunda hayatını yitirmişti. İntihar etmeden önce Yunanca şakyan kuşların etrafında tekrar dolaşmaya başladığını söylemişti. Birçok deha gibi kendi beyninin gücüne karşı koyamamış ve kendisini ölüme sürüklemişti.

Woolf'un Feminizmi: Feminizm üzerine yazdığı en kapsamlı yapıt 'Kendine Ait Bir Oda'dır. Dönemin üniversitelerinde okuyamamış, yıllar sonra gittiği o okulların kütüphanelerine alınamayınca sinirlenerek yazmıştı Woolf, Kendine Ait Bir Oda'yı. Gerçek bir yaratıcı zihnin 'androjen' özellikler barındırması gerektiğine söyleyen Woolf'a göre feminizm, kadın-erkek eşitliğine dayanan ve dönemin faşizmiyle de iyice beslenen kadın düşmanlığına ataerkilliğin kadına biçtiği rolleri reddederek karşı çıkar.

Bilinç Akışı Tekniği: İlk olarak Jacob'un Odası ile karşımıza çıkan bilinç akışı tekniği ile Woolf, bu ilk kitapla başarılı olamasa da Mrs. Dalloway ile tam anlamıyla bir başarıya çıkmıştır ortaya. Bilinç akışı tekniği, Romanda, post empresyonist ressamların yaptığı gibi bir tablo sunar bize romanın sayfasından baktığımız karede hiçbir şey net değildir; fakat hayatın içinden olduğu bellidir ve kendince bir gerçekçiliği vardır. Yazar, karakterlerin hayatlarındaki pek çok izlenimi arka arkaya sıralayarak bir an içerisinde insanın zihninden geçen şeyleri bize tüm çıplaklığıyla verir. Bu gerçeklikte tam anlamıyla bir kurgusal gerçeklik yoktur, daha çok anın gerçekliği vardır. Çünkü bir insanın hayatı, roman kurgusuna uygun mantıklı bir dizilimden daha ziyade, düzensiz olarak birbirini izleyen anlardan oluşur. Bu teknik ile bize Woolf, hayatı tüm detayları ile yansıtır.

Aşk Hayatı: Vita Sackville-West'le aşk yaşamışlardır; bu aşka, tensel bir temas yoktur, romantik bir şekilde mektuplar üzerinden süregider bu ilişki. Woolf, Vita'yı kadın-erkek özellikleri bir arada barındıran biri olarak görür ve ona ithaf olarak benzer bir konuyu işlediği Orlando eserini yazar. Vita'nın oğlu Nigel Nicolson, Orlando'dan "edebiyat tarihini en uzun ve en nefis aşk mektubu" olarak söz eder. Nitekim öyledir. Woolf, kendi hayatında aynı umudu bulamasa da Orlando'da sevginin zamanı, bedenleri, boyutları, bu dünyayı aşan gücünü ele almıştır.

İntiharı: Woolf, hayatının sonlarına doğru sesler duymaya tekrardan başlar. 2. Dünya Savaşı da şiddetini artırır. Yazmadığı ve okumadığı düşüncesi onu depresyona sürükler ve bu depresyondan çıkamaz. Cebine taşları doldurarak kendini Ouse Nehri'nin kollarına bırakır ve akar gider. Eşine yazdığı mektupsa, edebiyat tarihinin en ünlü intihar mektuplarından biridir. Bu mektup, 1928 yılında yazılmıştır.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi: <https://rantey.org>

"Sali

En sevdiğim,

Yeniden delirmek üzere olduğuma eminim. O korkunç dönemlerden birine daha göğüs gerebileceğimizi sanmıyorum. Ve bu sefer toparlanamayacağım. Sesler duymaya başladım ve dikkatimi toplayamıyorum. Ben de yapabilecek en iyi şey gibi görüneni yapıyorum. Sen bana mümkün olan en büyük mutluluğu verdin. Biri her ne yapabilirse hepsini yaptı. İki kişinin bizden daha mutlu olabileceğini düşünmüyorum, ta ki bu korkunç hastalık gelene kadar. Artık mücadele edemiyorum. Hayatını berbat ettiğimi, ben-siz çalışabileceğini biliyorum. Ve yapacaksın, biliyorum. Görüyorsun, bununla düz gün bir şekilde yazamıyorum. Okuyamıyorum. Söylemek istediğim şey şu; hayatımın bütün mutluluğunu sana borçluyum. Bana karşı hep sabırlıydın ve inanılmaz bir şekilde iyiydin. Bunu söylemek istiyorum herkes biliyor. Eğer biri beni kurtarabilseydi, o sen olurdun. Senin iyiliğinin kesinliği dışında her şey benden gitti artık. Hayatını daha fazla mahvedemem.

Sanmıyorum ki başka iki kişi bizim olduğumuz kadar mutlu olabilsin."

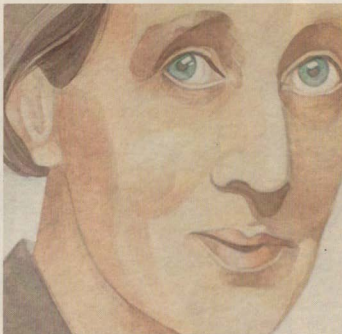
V.

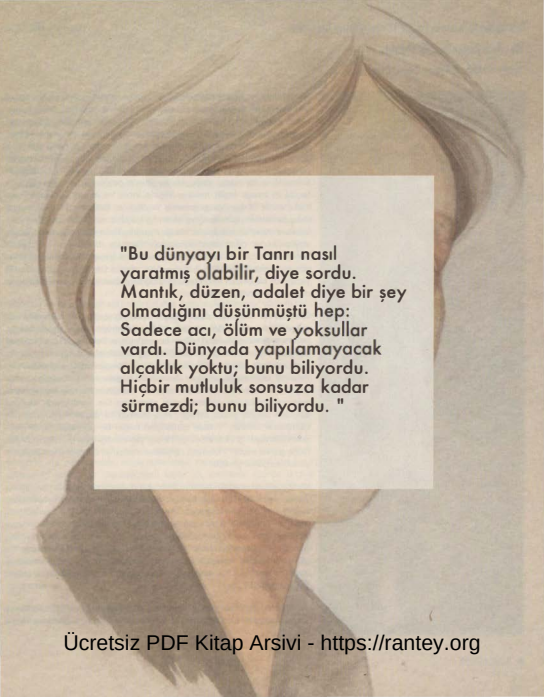
Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Virginia Woolf

Deniz Feneri

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

"Bu dünyayı bir Tanrı nasıl yaratmış olabilir, diye sordu. Mantık, düzen, adalet diye bir şey olmadığını düşünmüştü hep: Sadece acı, ölüm ve yoksullar vardı. Dünyada yapılamayacak alçaklık yoktu; bunu biliyordu. Hiçbir mutluluk sonsuza kadar sürmezdi; bunu biliyordu. "

Woolf ve Kafka Karşılaştırması

Yazan: Siobhan Calafiore Çeviri: Ozan Kırıcı

Edebi modernizm, geleneksel ilkeleri ve yapıları reddeden deneysel bir yazım yöntemidir ve böyle yaparak realizmin dünya tasvirine karşı çıkar. Modernistlerin bunu başarabilecekleri pek çok yol vardır; en dikkat çeken dilin kullanımıyla, olay örgüsü yapısıyla ve anlatıcı bakış açısıyla deneme yoluyla. Modernistler, geleneksel olarak bakış açısı ve çerçeveleme gibi bir plan işlevi gören unsurları, çalışmalarının öznesi yaparak dünya deneyimine odaklanırlar. Okuyucuda cevaptan çok soru üreten düzensizliğe ve kişisel tecrübelerin tutarsızlığına bir vurgu vardır. Modernistlerin birbirinden son derece farklı tarzda iki örneği: İngiliz romancı Virginia Woolf ve Alman dili yazar Franz Kafka'dır. İki Dünya Savaşı arasında Woolf, Mrs. Dalloway, Deniz Feneri ve Orlando dâhil en çok tanınmış ve en iyi karşılanmış çalışmalarını üretti. Eşi Leonard Woolf'un da içinde olduğu, yazarlardan ve sanatçılardan oluşan entelektüel bir çevre olan Bloomsbury Grubuna dâhildi. Kafka, Almanca konuşan Yahudi orta sınıf bir ailede Prag'da doğmuştu ve işten arta kalan zamanda kısa hikâyelerini yazarken bir sigorta şirketinde çalışıyordu. İki yazarın da birbirinden farklı kurgusal deneme yöntemlerine rağmen ikisi de bir diğeri kadar yenilikçi ve devrimcidir.

Woolf'un ve Kafka'nın deneylemeye farklı yaklaşımları, kendi yazılarında başarmak istediklerinden büyük oranda etkilenmiştir. Woolf, günlüklerinde, yazmanın ailesinin ölümünü takiben uzun süredir ve derinden hissettiği şiddetli duyguyu dışa vurmak için kullanabildiği sağaltıcı bir çıkış olduğunu söyler. Bu duyguları ifade ederek onları sakinleştirebildi. Yine günlüklerinde Woolf, Deniz Feneri'nin oluşturduğu süreçte ilerlemesini engelleyen iki duygusal yıkım yaşadığını anlatır. Olumsuz dil, romanın içeriğinde önemli her sahnede merkezde bulunuyor ve olumsuzluk neredeyse tüm karakterlerin düşünce sürecinin arasına giriyor. Örneğin, Mrs. Ramsay bir düşünce zincirinde dört olumsuzluk kullanır: "...fakat görünüşten başka bir şey değil miydi? Veya arkasında yaşadığı ve bozmak için bir şey yapamadığı eşsiz güzellikten başka, hiçbir şey var mıydı?" Olumsuz dil kullanımı Woolf'un o zamanki akıl sağlığının yansıması görevi görebilir.

Woolf, akıl rahatsızlığından muzdarip, kendi hayal dünyasında bir mülteci olarak yaşarken, Kafka için yazmak, bir rahatlama yöntemi sunmuyor, daha ziyade kaygısını sürekli kılıyordu. Arkadaşı Max Brod'a yazdığı mektuplarda, mutsuzluğubir ömür boyuttığını ve kendisini yazmanın lanetinin, acısının ve utancının bir kurbanı olarak gördüğünü söyler. Çelişkili bir biçimde, bu yazma acısının üstesinden gelmenin tek yolunun yazmak olduğuna inanıyordu. Bu yüzden, yazarlığı mutsuzluğunun hem sebebi hem de sonucu olabirdi. Kafka'nın yarattığı kurgusal dünya, onun yazı ve dil üzerine muğlak ve çelişkili düşüncelerini kapsar.

Woolf'un ve Kafka'nın yazıları arasındaki en büyük farklardan biri, öyküleme tarzlarındaki farklılıktır. Woolf, deneme ve roman türlerini deneysel

olarak kullanır. Deniz Feneri, üç bölüme ayrılmıştır: 'Pencere', 'Zaman Geçer' ve 'Deniz Feneri'. Birinci ve üçüncü bölümler bir günde geçerken, on yıllık süreci birkaç sayfaya sıkıştırdığı ortadaki bölümden daha çok yer kaplar. Bu orta bölüm, geleneksel olarak esas hikâye noktasını içerir. Mrs. Ramsay'ın, Prue'nun ve Andrew'un ölümleri gibi anahtar olaylarla hikâyeyi bölmektense Woolf, onları parantez içine alarak önemsiz gösterir ve buna karşılık romanını bilinç anları etrafında inşa eder. Woolf, yazarlara bilince bağlı olay örüntüsünü, ne kadar bağılantısız ve uyumsuz gözüksede takip etmelerini önerir.

Benzer olarak Orlando'da da, belli bir kronolojik yapı yoktur. Tempo, Woolf belli çağlardan ve Orlando'nun yaşamındaki diğerlerinden daha öne çıkan deneyimlerinden örnek verdikçe çeşitlenir. Herbir yüzyıl geçişi, sistemli olarak ortaya çıkmaz; ama Orlando'nun değişimleriyle belirlenir. Roman, 16. yy'da, Orlando genç bir asilzadeyken başlar. 17. yy'da, Orlando bir büyükelçidir ve 18. ve 19. yy'larda artık bir kadındır. Yine, Woolf, romanını dış etkenlere göre değil karakterinin içsel yolculuğuna göre yapılandırır.

Woolf'un anlatı yapısı gelişigüzelken, Kafka daha alışla gelmiş bir yöntem izler. Dava, Josef K.'nin doğum gününde başlayıp doğum gününde biten bir yıllık süreci içerir. İlginç olan, ilk birkaç bölümün kronolojik bir zam an belirteci ile başlamasıdır: "gelecek Pazar", "gelecek hafta boyunca", "ilerleyen birkaç günde" gibi zamanın ilerlemesini belirten; fakat roman devam ettikçe, her şey bitirmeden önce, zaman belirteci muğlaklaşır: "bir öğlen" gibi. Bu tekinğin bir sonucu olarak, mahkeme sürecinde dahada kaybolup şaşırırken, Kafka'nın hayali dünyasında zaman duygumuzu ve yönümüzü yitiririz.

Woolf ve Kafka'nın birbirinden ayrıldığı noktalardan başka biriyse özgün yazı tarzları ve araştırdıkları konuların farklılığıdır. Deniz Feneri'nde, Woolf, izlenimci olarak sunulan 'bilinç akışı' tekniğiyle ve karakter bakış açısında değişikliklerle iç dünyaya odaklanır. Woolf, önemli olanın, buna isterseniz yaşam deyin isterseniz de ruh, bundan böyle geleneksel romanın kendisine uymayan cüppesinin içinde yer alamayacağını söyler. O, karakterin özünün ortaya çıkmasında önemli olduğunu ve açıkça, toplum önünde ifade edilenle çelişebileceğini öne sürdüğü kişisel düşünceye öncelik verir. Bunun bir örneği Deniz Feneri'ndeki öğle yemeği sırasındaki konuşmada her karakterin "balıkçı hakkında çileden çıkmış ve öfkeli oluşu"; yine de hepsinin içsel olarak "hiçbir şey" hissetmemesidir. Benzer olarak Orlando'da Woolf, biyografinin öğeleriyle oynayarak içsel keşfin bir insanın ruh halini deneysel kanıtlardan daha iyinasıl yansıtabileceğini gösterir. Sanatçının yarattığı dünyanın daha nadir, daha yoğun ve insanların talep ettiği gerçek bilgidan daha bütün bir eser olduğunu ifade eder.

Dava'nın dış yüzünde gerçekçilik yatarken, Kafka, -Woolf gibi- insan varlığı ve mücadele izlenimci olarak sunulmuş bir şekilde, insanın iç dünyasını

çalışır. Kafka'nın kurgusal dünyası, ne yazık ki, hayali bir niteliğe sahiptir ve kendi kuralları, ilkeleri ve davranış kuralları ile doludur. Okuyucu, kendisinin müdahaleye zorlayan ama direnen üstü kapalı bir anlatım tarafından kurgusal dünyadan silinir. Kafka'nın bize sunduğu anlatımın gizemli biçemi, papazın Joseph K.'ya sunduğu kısa hikâyede somutlaşır. Okuyucu, Joseph K. ile birlikte, kısa hikâyenin bir ders değil, anlamına ulaşamaz bir bilmece olduğunu keşfeder. Papazın, "Biri her şeyin doğru olduğuna inanmak zorundadır, sadece bunun gerekli olduğuna inanmalıdır." özeti Kafka'nın Max Brod'a yazdığı kendi mektuplarının birindeki bir düşüncenin yansımasıdır: "Bence daha derinolan anlam, onun olmamasıdır." Bu, Kafka'nın okuyucularını eserini okurken elinde tutmak için bir cesaretlendirme olabilir. Kafka, dünyayı yazılarında yaratıcı bir şekilde değiştiren, onun gerçekliğini hiçlik seviyesine indirir.

Woolf ve Kafka, ikisi de dilin işlevi hakkında söz söylemek için kurgusal deneyimi kullanmışlardır. Dilin, şeffaflıktan ve tarafsızlıktan uzak olduğuna ve bunun sonucu olarak verilmek istenen esas anlamın özünü aktarmadığına inanılır. Yine de bu düşünceyi birbirinden zıt şekilde ifade ederler. Woolf, anlamı elinde tutma mücadelesini Deniz Feneri'nde, Lily Briscoe'nun kendi sanat eserinde sürekli değişen bir dünyayı resmetme çabalarıyla gösterir. Lily, Mr. Bankes'in daha geleneksel görüşüne karşı koyan kendi görüşüyle boğuşur. Mr. Bankes, Lily'nin sanat eserinde bir 'mor üçgen şekil' görür ve Lily'nin, şeklin Mrs. Ramsay ve James olduğu açıklamasına şaşırır. Mr. Bankes için anne ve çocuk, "saygısızlık etmeden mor bir gölgeye" indirgenebilir. Anlamaya çalıştığı şey, Lily'nin tablo fikrinin temsili değil dönüşümsel olduğudur. Bu kavram, Woolf'un edebiyat düşüncesini yansıtır. İlginç bir şekilde, hem Woolf hem Kafka, dil aracılığıyla bir karakteri anlamamanın imkânsız olduğunu göstermek için çelişkili ve doğası belirsiz karakterler yaratmışlardır. Woolf bunu, her karakterin hem kendisi hem de başkaları hakkında sahip olduğu çelişkili yargıları keşfederek gösterir.

Akşam yemeği konuşması esnasında, Lily, "hayatında gördüğü en itici insanlardan biri" olmasına rağmen Mr. Tansley'e karşı yumuşak ve "iyi" olmak için Mrs. Ramsay'den baskı hisseder. Bu da onu, Lily'nin onu asla tanıyamayacağı, Mr. Tansley'nin Lily'yi asla tanıyamayacağı ve insan ilişkilerinin kaçınılmaz olarak samimsiz olduğunu düşünmeye iter. Okuyucu da hiçbir zaman Lily'nin gerçek dünyasını bilemez.

geçişlerle, bir karakterin ve olayın birçok yoruma yol açan ve gerçek bir anlamı ortaya çıkarmayı imkânsız hale getiren farklı çeşitlemelerle ile karşılaşılır.

Kafka'nın dili yorumlamaya yaklaşımı isetam zıttır. Her karakterin boyutlarını ve karmaşalarını araştırmaktansa, onları öyle bir ayırır ki kartondan silüetlere benzer şekilde insani niteliğinden ve özünden mahrum kalırlar. Dava'nın son paragrafında, okuyucunun katilere dair edindiği tek bilgi onların redingotları içinde, solgun tenli ve şişman, silindirik şapkalı iki beyefendi olduklarıdır. Hareketleri, birbirine benzer kuklalargibi uyum içindedir ve sessiz dururlar, böylece gerçek insandansa bir taklit gibi görünürler. Josef K. onların gerçek kimliklerinin üzerine kafa yorarak "iki bitkin, yaşlı adam"dan "tenorlar"a ulaşır. Bu beyefendiler isimsiz ve yüzüzdürler, tıpkı diğer ana karakterler gibi; avukad, hâkim ve müdür. Karakterler hakkında fikir sahibi olmak için okuyucu konuşmalara döner. Gelgelim Kafka, konuşmayı genellikle belli olmayan ve bu yüzden hikâyeyi zor hale getiren el kol hareketleri ile ikiye ayırarak anlamın özüne geçer. Bu, Joseph K., Frau Grubbauch'u tutuklanışından bahsetmek için ziyaret ettiğinde görülür. Ciddi bir konuşma esnasında anlatım, zaman zaman K'nın bir elini çorabına sakladığını belirtir. Anlamı açığa çıkarmaktansa, butuhaf el hareketi konuşmadan kopuktur ve anlamı bozar. Kafka için, jest, dilin gerçek sorununu temsil eder. Karakterlerin ayrışması ve jest kullanımı ile Kafka, kurgusal ve deneyimsel evren arasındaki geçişi direnir, böylece anlam aktarılamaz vemetiniçinde saklı kalır.

Woolf ile Kafka'nın birbirleriyle çelişen yaklaşımları, birden fazla edebi modernizm olduğunu gösteriyor. Woolf, sıradan olanın ifade edilmeye değer olduğunun altını çizerek, öte yandan Kafka, sıra dışı, okuyucudan çalınan bir dünyayı keşfeder. Woolf, yaşamı bilince yerleştirirken, Kafka karakterlerini böyle bir yaşamdan mahrum bırakır. Yine de, iki yazar da, edebiyat hakkındaki geleneksel fikirleri karşı çıkar ve kurgusal deneyimlerinde kendiyöntemleriyle başa çıkarlar.

Woolf Hakkında 20 Şey

Sayı 2 | Virginia Woolf

Derleyen: OZAN KIRICI

Woolf, ablası Vanessa Bell'in ressamlığına özenerek bir şövalde, yazılanı uzaklaşıp yaklaşarak yazıyordu.

Bir yaz, kuşların Yunanca şakıdığına ve Kral 7. Edward'ın yakındaki çalılık tanküfürler yağdırdığına inanarak delirmişti.

Woolf daha 13 yaşındayken annesi Julia öldüğünde şunları söylemişti: "Olabilecek en büyük felaket."

Evlendikten sonra, ev işi becerilerini geliştirebileceğini düşünerek bir açılış okuluna yazılan Woolf, en sonunda evlilik yüzüğünü pudringin içinde pişirmişti.

27 yaşında, seksten korktuğunu itiraf etti.

Woolf, kendisiyle aynı roman tekniğini uygulayan James Joyce'dan pek haz etmezdi. Onun da içinde bulunduğu insanları, yer altı dünyasına ait ve yeteneğin çok şöhrete değer veren bir grup insan olarak tanımlamıştı.

Habeşistan Prensi Woolf! Virginia Woolf, 1906'da ve 1910'da İstanbul'a uğramıştı. İkinci gelişinde, Bloomsbury'den dört yakın arkadaşı ve erkek kardeşi Thoby ile birlikte Birleşik Krallık Deniz Kuvvetleri'ni, Habeşistan Prensi olduklarına inandırmışlardı.

Bir keresinde Sigmund Freud ile çay içmiş ve Freud ona nergis çiçeği hediye etmişti.

Küçük yaşlardayken kız kardeşi Vanessa'ya tırnaklarını du varı sürterek işkence yapardı.

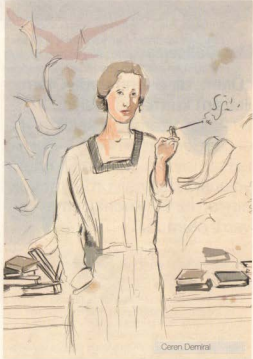
Fotoğraf çekilmekten ve birinin ona dikkatle bakmasından hiç hoşlanmazdı.

Daha 7 yaşındayken, kadınlar okula gönderilmediği için annesi ona Latince, Fransızca ve tarih öğretiyordu.

Singer isminde dönemin lüks arabalarından birini çitlere çarptıktan sonra araba kullanmayı bırakmıştı.

Woolf, yazı yazarken mor mürekkep kullanırdı.

Çocukken, düzgün cümleler kurmaya başlaması uzun zaman almıştı.

Ceren Demiral

İlk intihar girişimini 22 yaşında pencereden atlayarak gerçekleştirmişti; fakat atladığı yer yüksek olmadığı için olmamıştı.

Woolf, konuşmayı o kadar severdi ki bir keresinde aralıksız 48 saat konuştuğu olmuştu.

Woolf, anoreksiya ile mücadele ediyordu.

Bir kitabı yazmayı bitirince genellikle mutsuz olurdu.

Dalgaları yazarken Beethoven'ın son dört üsünü dinliyordu.

İlk makaleleri The Guardian'da yayınlanmıştı.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantery.org>

Mrs. Dalloway

“Ölüm, bir direnmeydi. Ölüm, iletişim kurma çabasıydı. İnsanlar gizemli bir şekilde ellerinden kaçan öze ulaşamayacaklarını anlıyorlar, yakınlık uzaklaşıyordu, tat yok oluyordu. Bir kucaklaşma vardı ölümdede.”

Kitabın kapağını diğer pek çok kitabı gibi kardeşi Vanessa Bell yapmış, baskısı ise eşi Leonard Woolf'un basım evinde Hogarth Press'te olmuştur. Woolf'un başlangıçta The Hours (Saatler) ismiyle çıkarmayı düşündüğü roman, Clarissa Dalloway'in Bond Sokağı'na tek başına gidip çiçekleri kendisinin almaya karar vermesiyle başlar ve kitabın diğer ana karakteri olan Septimus Warren Smith'le Mrs. Dalloway'in bilinç akışından devam eder ve Mrs. Dalloway'in vereceği parti ile sonlanır. Septimus Warren Smith, savaşta arkadaşını yitirdiği için akıl sağlığını kaybetmiştir, Mrs. Dalloway ise bugün, gençliğinde olduğundan çok farklı olan ve 'sessizliği örtmek için partiler veren' orta yaşlı bir kadındır. Woolf, iki ana karakterin bilinçlerinde kendi deyimiyle bir 'tünelleme' işlemine giren gerçek kişilerin benliğindeki 'mağaralardan' onların geçmişlerini ve şimdiki zamanlarını birbirine bağlar. İkisi birbirini tanımamalarına rağmen aralarında garip bir bağ vardır. Bu bağ, eleştirmen Maud Modkin, psikiyatrist Carl Gustav Jung'un kuramıyla edebiyatı irdelediği kitabında, Jung'un ana kavramlarından biri olan 'ortak bilinçdisi'ni Woolf'un ustaca kullandığını yazıyor. Mrs. Dalloway, Woolf'un bilinç akışı tekniğini en ustaca kullandığı romanlardan biri olarak, tarihin en iyi 10 romanı listesine sıkça giren bir başyapıttır.

Dalgalar

1931 yılında yayınlanan Dalgalar, Woolf'un kendi deyimiyle de kitaplarının en anlaşılması ve karmaşığdır. Dalgalar için, Woolf'un 'hem düzyazı hem şiir hem roman hem de tiyatro oyunu' şeklinde kaleme aldığı bir üst yapıttır desek yanlış olmaz. Bir üst yapıttır; çünkü roman kalıplarını yıkar ve türler arasında bir yere oturur. Güncesinde: “Bir olay örgüsüne değil bir ritme uyarak yazdığını” kendisi de söyler. Bu kitabı Woolf, şövaesinde yazdıktan sonra ayakta sesli okuyarak düzeltilmiştir. Kitapta 3'ü erkek 3'ü kadın 6 kişi vardır: Susan, Jinny, Rhoda ve Louis, Neville, Bernard. Woolf'a en yakın karakter Bernard olsa da diğerleri de Woolf'un deyimiyle “altı yaşamdan oluşan altı yapraklı bir çiçeğe benzerler.” ve onun kişiliğinin parçalarını ve iç sesini yansıtır. Tüm karakterler, Woolf'un 25 yaşında ölen erkek kardeşi Toby ile aynı yaşta iken bir savaşta ölen arkadaşları Percival'a hayrandır. Bu hayranlıkta, Woolf'un kardeşine olan özlemi yatar. Roman karakterleri, denizdeki dalgalara benzerler; hepsi birbirinden farklı ve bir o kadar da benzerdirler. Dalgalar, pek çok eleştirmen tarafından Woolf'un başyapıtı sayılır.

“Sürekli geliyor yabancılar, bir daha hiç görmeyeceğimiz kişiler, teklifsizlikleriyle, ilgisizlikleriyle, bizsiz süregiden dünya anlayışlarıyla istemimiz dışında bizi süpürüp geçen kişiler.”

Orlando

“Aşk, dedi şair, kadının tüm var oluşudur.”

“Bunu yazmanın çok eğlenceli olacağını sanıyorum. Bundan sonra yazmak istediğim çok ağırbaşlı, mistik ve şiirsel kitaba başlamadan önce, kafamı dinlendiririm.” der Orlando’ya başlamadan önce Woolf. Biyografi türüyle dalga geçerek kaleme aldığı Orlando, aynı zamanda da aşık olduğu kadın Vita Sackville-West’e bir güzellemedir. Kitap satışa çıktığı zaman Woolf hiç tahmin etmese de çok satan olmuştur. Kitap, Orlando’nun hayatından 350 yıllık kesimi anlatır. Kitap biterken, 350 yıl geçmiş olmasına rağmen Orlando hala 36 yaşındadır. Orlando, küçüklüğünden beri şiire, kitaplara ilgi duyar; Woolf, kitapta bu edebiyat merakının çocukluktan gelen bir hastalık olduğunu söyler. Ailesi gece mumları söndürdüğünde o, ateşböceklerini bir kavanoza koyarak okumaya devam eder. Elizabeth Çağında Orlando, coşkulu ve maceraperest bir adamdır, romantizmin etkili olduğu dönemdeyse doğaya bîrmez bir aşk hisseder ve Woolf’un kadınlar okula gönderilmediği için nefret ettiği Victoria Çağında ise bir burjuva olur. Orlando, İngiliz Edebiyatının dönemlerini temsil eden biridir. İçindeki şiir aşkı ise hiçbir zaman tükenmez. Orlando, romanın başında Sasha isminde bir Rus prensesine aşık olur. Romanın ortasında Orlando, yedi gün yedi gece uyuduktan sonra bir kadına dönüşmüş olarak uyanır; fakat bu onda bir rahatsızlığı neden olmaz, buna alışır ve hayatına devam eder. Bu değişimi, Woolf’un Vita Sackville-West’e olan aşkı sayesinde kendi içindeki kadınlık barışmasıyla bağdaştırabiliriz. Romanda bizi bekleyen bir başka sürpriz ise Orlando’nun, 17. yy’da İstanbul’a uğramasıdır. Woolf, İstanbul’a 1906 ve 1911’de iki kere uğramış olmasına rağmen çizdiği İstanbul, hayalindeki oryantal bakış açısındaki İstanbul’dur. Orlando, kadına döndükten sonra bir adama da aşık olur. Aşk, Orlando için beden ve sınır tanımaz. Bu Woolf’un mektuplarında yazdığı şu cümleyle de örtüşür: “Benim hoşlandığım ve ilginç bulduğum dünya, içinde aşk, ya da kâlp, ya da tutku, ya da cinsellik bulunmayan, düşlere benzeyen, belli belirsiz bir dünyadır.” Aradan geçen yüzyıllardan sonra Orlando, eski sevgilisi Sasha ile karşılaşır. Demek ki o da Orlando kadar uzun yaşayabilmiştir. Fakat Sasha, Orlando’nun zamanın değişimine ayak uydurmuş ve içindeki tutku onu Sasha’dan daha genç kılmıştır.

Deniz Feneri

“İnsanlar zaten birbirinden bu denli farklı iken, yeni yeni ayrılıklar çıkarmak ne saçma şeydi.”

“Nasıl oluyordu peki, bütün bunlar? İnsan başkalarını nasıl yargılıyor, onlar hakkında nasıl fikir yürütüyordu? İnsan şunu buna ekleyip ondan çıkartarak hissettiği şeyin hoşlanmak mı, hoşlanmamak mı olduğu sonucuna nasıl varıyordu? Ve bu sözlerin arkasındaki anlam neydi ki sonuçta?”

Deniz Feneri, Woolf’un 1927’de, Mrs. Dalloway’den sonra yayınladığı ilk romandır. Woolf, çocukluk anılarını; kardeşlerini, anne-babasının özlemi, ölümü, özette hayatı anlattığı bu romana roman yerine ‘elegy’ yani ağıt demeyi düşünmüştü. Kitap, küçük kardeş James’in, tıpkı Woolf’un kardeşinin yıllar önce istediği gibi ‘Deniz Feneri’ne gitmek istemesiyle başlar ve bir daydan ziyade karakterlerin içsel konuşmalarıyla ilerler. James’in kardeşi Lily, tıpkı Woolf’un kardeşi Vanessa gibi bir ressamdır. Kitabın başında çocuklarla babaları arasında bir mesafe vardır ve çocuklar annelerine daha yakındırlar. Yazanın kendi çocukluğuna dair otobiyografik öğeler bannırdan romanda Woolf’un özellikle annesi ete kemiğe bürünmüş şekilde okuyucunun karşısına çıkar, o kadar ki Woolf’un kardeşi Vanessa, “Annemin portresi düşünebileceğimden çok daha ona yakın. Ama böyle mezarından geri gelmesi acı verici.” demıştır. Eleştirmen Joan Bennett’a göre romanın en ilgi çekici özelliklerden biri kurgusal yapıdır. İlk bölüm ‘Pencere’, bir deniz fenerinin karanlıkta iç ısıtan ilk ve uzun ışık hüzmeleri gibi insanı bir aile ortamında güvende hissettirir ve Türkiye basılda yaklaşık 135 sayfa sürer. ‘Pencere’den bakarken James’in isteğinin yerine getirilmesinin, deniz fenerine gitmeleri için havanın güzel olmasını ümit ederiz. İkinci bölüm ‘Zaman Geçer’ yaklaşık 30 sayfa sürer ve karakterlerin bir çoğu ölür. Aradan zaman geçmiş ve James, çocukluk günlerinin isteği olan deniz feneri ziyaretini gerçekleştirememiştir. Bu bölüm, fener ışığının geçiş anındaki karanlıktır. Fener ışığının bir kerelik dönüşündeki ikinci ve ilkinden daha kısa olan hüzmeye ise üçüncü bölümdür ve ilk bölümün yarısı kadar sürer. Üçüncü bölüm, deniz feneri ışığının, karanlıkta yansıyan ve Woolf’un da ilerleyen yaşlarda daha fazla özlem duyacağı geçmiş güzel günler geride kalmıştır.

Bir Hakan Günday Röportajı

Röportaj: KARDELENAĞİM

"Türkiye caza benzer. Bir sonraki notanın ne olduğunu tahmin edemeyiz. Ve bu yüzden dinlemeye devam edersiniz." Hakan Günday

İlk yazdığınız kitap "Kınyas ve Kayra" nın çıkış öyküsünü bizlerle paylaşabilir misiniz?

23 yaşındaydım ve bir üniversiteden diğerine sürüklenmekle meşguldüm. O sıralar kayıtlı olduğum üniversitede, dördüncü yılımı geçiriyordum ama hala ikinci sınıftaydım. Yinebir sabah okulun bulunduğu caddenin ortasındaki refüjide duruyor ve etrafıma bakıyordum. Sol kaldırımda üniversite, sağ kaldırımda da sırasıyla dizilmiş kiraathaneler ve kırtasiyeler vardı. Ben o sabah solasaptım. Öncebir defterle kalem aldım. Sonra da o kiraathanelerden birine girdim. Ve yazmaya başladım. İki buçuk ay boyunca o kahveye gidip geldim ve sonunda Kınyas ve Kayra bitti. Şimdi dönüp bakıyorum da, o romanda yazdıklarımla şöyle özetlemek mümkün: Anlamadığım ne varsa! Ve hala da öyle yapıyorum: Anlam veremediğim ne varsa, üstüne yazarak gitmeye çalışıyorum.

Yazdıklarınız arasında en sevdiğiniz kitabınız hangisi?

Bugüne kadar yazmış olduğum kitapların hiçbirini huzurla okuyamadım çünkü sayfaları her çevirişimde içlerinde bir süre hata gördüm. Dolayısıyla "en sevdiğim kitabım" genelde son yazdığım kitap oluyor. Çünkü ondaki hataları görmeye henüz zamanım olmamış oluyordu.

Kendi kitaplarınızın evrenlerinden birinde yaşamak isteseydiniz bu hangisi olurdu?Neden?

Herhalde hiçbirini. Çünkü eğer içinde yaşamak isteyeceğim o evreni bulabilmiş olsaydım sonraki kitapları yazmama gerek kalmazdı.

Çoğu söyleşinizde başucu kitabınızın Louis-Ferdinand Celine'den Gecenin Sonuna Yolculuk olduğunu anlatıyorsunuz. Neden Gecenin Sonuna Yolculuk? Bu kitapta sizi ele geçiren ne gibi öğeler var?

Öncelikle, hangi sayfasından açarsanız açın okuyabildiğiniz bir kitaptır. Daima okuruna söyleyecek bir sözü vardır. Ayrıca, okuduktan yazma isteği vermez. Her okumamda ilham vermez, her okumada kitabın sarılıp olduğu bir evrenle karşılaşmaz.

olarak da yazmanın bir "ölüm kalım meselesi" olarak ele alınıp uygulandığı nadir örneklerden biridir.

En çok hangi yazarları okursunuz?İzini takip ettiğiniz yazarlar var mı?

Birbirine hiç benzemeyen yazarları okumaya çalışıyorum. Eğer etkilenmeye açık olursanız, hepsinden de bir şeyler öğrenirsiniz. Dolayısıyla Jack London da okuyorum, Şule Gürbüz de... Robert Müsil de okuyorum, Murat Uyrakulak da...

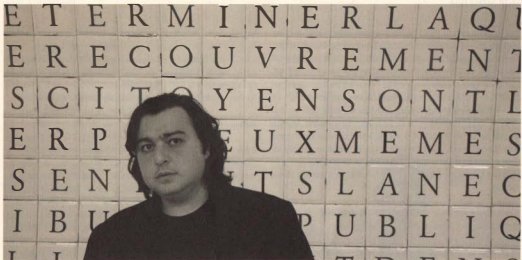
Bir kitabı yazmaya başladığınızda, yazılarınız ne gibi evrelerden geçiyor? İlk sözcüğünüzden son sözcüğünüze kadar neler değişiyor bu evrede?

Yazmayı, düşünmenin bir yolu olarak benimsediğiniz takdirde, anlattığınız hikaye bir araç dönüştürür. Ve o araç sayesinde, başlangıçta sorgulamak istediğiniz kavramı olabildiğince derinlemesine inceleyebilirsiniz. Sonuç olarak, ilk sözcükten son sözcüğe vardığında, o kavram hakkında, kendim hakkında, dolayısıyla insan olmak hakkında dahaçok düşünmüş ve öğrenmiş olurum. Dahaçok... Amaaslayeterlideğil!

Kafka, Sartre, Camus gibi varoluşçu yazarları okur musunuz? Bu yazarlar ve eserleri hakkında ne düşünüyorsunuz? Favori kitaplarınız var mı?

Eğer içinde, kendinizle, insanlıkla ve hayatla ilgili en küçük birşüphe varsa, sözünüettiğiniz yazarlara zaten doğal olarak eliniz gider ve okumaya başlarsınız. Ancak yanlış anlaşılmasın, bu isimler içindeki şüpheyi yok etmez. Bilakis, şüphe etmekte ne kadar haklı olduğunuzu anlamanızı sağlar. Ve şüphe, belki de düşünce dünyasında ilerlemenin temel şartlarından biridir. Çünkü şüphenin olmadığı yerde her şey buz tutar ve olduğu gibi kalır. Sartre'in Tükeneş'i, Camus'nun Yaz'ı ve Kafka'nın Davut'su benim için en önemli bir yarıdır.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranteey.org>

Kafka deyince aklınıza ilk gelen şey?

Escher'in Çıkışı ve İnisi.

Yazarken kendinizi dış dünyaya kapatmış oluyordunuz mu? Veyanısı bir ruh halinde oluyordunuz?

Nasıl bir ruh haline sahip olduğumu tarif etmem pek mümkün değil ama bildiğim bir şey varsa, o da, yazarken, başka hiçbir şey düşünemediğim. Bu da şu anlama geliyor: 9 ay boyunca tavana bakıp, üç ay boyunca aralıksız biçimde yazmak. Ve tabii ki o üç ay süresince, "dış dünya" hakkında yazarken, dış dünyanın asla orada olmaması gerekiyor.

Yazarlığı adımı atan ve atmak isteyenlere ne gibi bir öneriniz olur?

Son derece kişisel bir uğraş olduğu için bu konuyla ilgili verebileceğim tek tavsiye: Hiçbir tavsiyeye uymamaları ve sadece yazmaları. Yazmayı, kalp atışı gibi doğal bir eylem olarak kabul etsinler, yeter.

Yazmayı bırakacağınız bir an sizce hiç gelirmi?

O an zaten sürekli içinde yaşadığım bir an. Yazmaya başladığım ilk günden beri bu böyle. Ve bir daha yazıp yazmayacağımı bilemediğim için, hayır, bir an da bırakmayacağımı düşünmüyorum.

Eğeryazarlık yapmasaydınız ne yapıyor olurdunuz?

Hiç bilmiyorum. Çünkü benim bu hayatta hiçbir konuda bir planım olmadı. Kim bilir ne yapıyor olurdum? Her şey olağindi. İnsan istediği işi yapmıyorsa, diğer bütün işler ona aynı gelir sonuçta...

Kitaplarınızda yazdığınız aforizmalar ön plana çıkıyor. Aforizma yazarkenizle diğer yazılarınızın biriyi var mı?

Her aforizmanın önüne, en az 100 sayfa yazmak!

Şu anda üzerinizde çalıştığınız bir kitap var mı? Varsa yakın zamanda raflardagörebilecek miyiz?

Şimdilik hala tavana bakıyorum. Geriye kalan zamanda da bir tiyatro metni üzerinde çalışıyorum.

Kafka Okur ekibi adına dergimizde yer aldığınız için size çok teşekkür ederiz.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Varrakun, Kitap ve Küf

SAHİHSAMET GÜR

Yazı ve onun bir meyvesi olan kitap insana bahşedilmiş nimetler arasında en yüce olanlardır. Bu yüce nimet Sümerlerden yola çıkışını bir lokomotif, yolu ve yolculuğu uzun süren kara bir trendir. Bu yol üzerinde hiyeroglif yazı, çivi yazısı, kitap, günümüzün modern metinleri ve hatta e-postalarına kadar pek çok çetrefilli yol ve istasyon vardır. Yazı için lokomotif diyorum ve bu söylemi sürdürmeye devam ediyorum çünkü yazı ve dolayısıyla kitap düşüncenin ve düşünmenin lokomotifidir. İşte biz bu yazı ile bu iki lokomotif üzerinde kafa yormaya leb-i derya olan kitaba, onun yıllara meydan okuyan sararmış yaprağına, nadir bulunanküf kokusuna, mürekkebine bir yolculuk içinsizin kapınızın tokmağını çalıyoruz. Ey ehl-i kitap orda bizden kimse var mı?

"Derdli olan insan okur, derdi olmayan da okuyarak dert sahibi olur. Asıl mesele bir derdimizin olmasıdır." diyor Rasim Özdenören.. Doğruluğu tartışılmaz bir kelimedir zira kitap ve okumak dertsiz başımızın derdidir ve öyle de olmalıdır. Kitap dert arayanın derdi, şifa arayanın dermanı, şefkatli ana kucağı arayan biz insanoğlunun ise en güvenilir sığınağıdır. Bir insan ki kitap kokusuyla başı dönmez, mürekkebi damarlarındaki kan gibi hissetmez, yazının veyahut şairin sesi kulaklarında çınlamaz işte o insan sadece bir insandır, hayal ve düşünce kapılan sonuna kadar kilitlenmiştir. O insan; en fazla bir insandır, et ve kemik yığınından sadece bir insan.. Okuyan ve kitapları sığınak olarak gören insan için bir insan olmaktan çok daha fazlası vardır. Kitap okuyan insanın yüreği ve dimağı bir kumbaradan farksızdır, fakat bu kumbaranın içinde para-pul bulunmaz. Kimisi kumbarasında Gregor Samsalar biriktirir, kimisi Sylvia Plathler.. Kimisinin kumbarasında Orhan Kemal çıkarken, kimisinin kumbarasında Nazım Hikmet'le Necip Fazıl kol koladır...

Varrakun mu, Sahaf mı?

Varrakun, sahaf veyahut nadir kitapçı.. Bunlarda yetmez diyene mabet, leb-iderya, dipsiz kuyu, eski kitap mezarlığı, yahut ölmüş okuyucunun mirası. Her ne dersek diyelim ismine en fazla bir isimdir fazlası değil, öznesinden fazlası dahil! Fakat bu tabirin sadece bir tabiri değil, bir deca deca başka deyişle başka bir madan geçip gitmiş istemem. "Varrakun" tabiri, Arapça varak

kelimesinden geliyor ve bu kelime "yaprak" manasında kullanılıyor. "Varrakun" kelimesi ise "varraklar" yani kağıtçılar, kağıt yazıp yazdırıp satanlar kelimesine karşılık geliyor. Bu kelimegeçmişte zamanla işleniyor ve bugün kullanılan sahaf kelimesini manasına geliyor. Pekiehl-i kitabın bundan çıkan nedir? Buehl-i kitabın bileceği işti. Kitaba müptela olancevaba aşınadır.

Kitapçı / Kitabistan

Bizler; kaleme, kitaba bilhassa ilime değer vermiş kadim bir medeniyetin çocuklarıyız. Bu yüzdendir yeri gelir bir kitap bir gevher olur, o gevhere paha biçmek güçleşir. İşte bu gevherler alınır, satılır bir hayat misali.. Kitapçı denen samimiyeti yetersiz kelimenin karşıladığı yerdesatılan bir topar kağıttan fazlasıdır, bir hayattır. Biz bu yüzden "kitabistan" lafzını sahaf lafzı kadar uygun görüyoruz fakat kitapçı lafzına da saygı duyuyoruz. Yeter ki gayemiz ehl-i kitap olmak olsun. Kitabistan diyoruz fakat bir kabristan asla değil, çünkü bir kitap ölümsüz olmasa dahi çok uzun yaşar ve yaşmalıdır. Zira ölümsüzlük büyük bir kuffedir.

Sahafılar, kitabistanlar veyahut kitapçılar kadim medeniyetimizir, nadir kitabın ve ehl-i kitabın gözbebeğidir. Yüzyıllar boyu el yazması kitaplar, nadir kitaplar, gevher olan kitaplar buralarda alındı, satıldı, sevgi ile karşılandı, rağbet gördü ve bir nimet misali öpüldü alınlar konuldu. Sonra matbaa geldi ve bu verrakların, hattatların elinden el yazması sahafeleri aldı, kitap sayısı hızla çoğaldı. Elbette bu kitap bereketi en çok ehl-i kitabı sevindirdi. Fakat ehl-i kitap sevinirken nadir kitaba rağbet hiç şüphesiz azalmaya başladı. Sahafılar tozlu, küflü, nadir kitap satmak yerine matbaadan yeniçikmiş kitap satar oldu. Küflü diyoruz fakat bu bir nişanedir. Küf yılların sahafelere dokunmasıdır. Dileğimiz o ki ehl-i kitap, kitapsız kalmasin. Mis gibi kitap kokusu, küf, yıllar daim olsun.

"Selam olsun! Kitabı nimet belleyip öpene, öpüp alına götürene."

*Sahafanın Şeyhi Muzaffer Cezik

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

Yabız

CENGİZHAN GENÇ

lâ'ya, daima...

benim hikayelerimde annelerim beni hep terk ettiler

yalnızcabir annenin sarabileceği yaralarım vardı
bu yüzden yaralarımı hiç kapanmadı
kasılanma pamuk tohumları ekтім
kuzey lahitlerinin merkezinde
güneyde birkadın durmadan ağlıyordu

gecenin etinemeyalı kadınlar aşklarını sarar
masallar anlatırlarmış çocuklarına
ben işte hep böyle masalların özlemini duyumsadım

babamı anubis annemi isisç'aldı
çölyaralı bir akrepgibi aktı kalbime
kalbimi güney yıldızın bağladım
süleymanın mühürüyle

kuzeyde yetişen birçiçeği
güneyde oturan birkadının kalbine bıraktım
tersine akan bir nehir gibi kör düğüm oldu ömrüm

biliyordun, en başından biliyordun, biliyordun!
bu kadar büyük bir acıyı öpersen
dudaklarının kesileceğini biliyordun kalbim!
onu niye sana ait olmadığını bildiğin halde öptün?

güney yıldızlı birkadın
bütün madalyalarını çıkarıp
ya vuz bir delikanlıyı kalbine davet etti
keşke ya vuz olsaydım!

uygurulu şairler kötülüğe yabız derlermiş
şairleri başka şairler tarafından kırıldığında
karşılarındakine ne yabızsın diye bağırırlarmış

ne yabızsın ey hayat! ne yabızsın!
bahar ülkesini küllere boğuyorsun

hançer büyüten hendeklerden geçiyorkalbim
kalbinde acı büyüten kadınlardan
sorduklarında nasıl bilirdiniz diye
ne diyeceksin ey kalbim,
ne diyeceksin!

:benim hikayelerimde sevgililerim hep ölü doğdular

Turgenyev'in Nihilist Oğlu Bazarov

BURCU BARAZ

Ivan Turgenyev'in 1862'de kaleme aldığı en meşhur eseri olan Babalar ve Oğullar, Rus Edebiyatı'nın tam anlamıyla yazılmış ilk modern roman örneği olarak kabul edilir. Roman, aynı zamanda batı dünyasında şöhret kazanan ilk Rus edebiyat çalışmasıdır. Turgenyev bu romanında edebiyatın ilk nihilist karakteri olan Bazarov'u yaratmıştır. Bazarov nihilizmi bilinen anlamında ilk popüler hale getiren karakterdir.

Peki nihilizm nedir?

ing. nihilism, alm. nihilismus, fr. nihilisme, lat. nihil = hiç

Nihilizm; metafizik ve ahlaki güçleri yok sayan, mevcut olan değerlere vedüzene karşı çıkan, hiçbir iradeye boyun eğmeyen görüşlerin genel addır.

Bu yaklaşım, toplumda yerleşik kuralları, kurumları, ahlak kurallarının ve değer yargılarının yadsınmasıdır. Ve kökleri Antikçağ Yunan Felsefesine, özellikle de Gorgias'a kadar gider. Gorgias, varlık ve bilgi ile ilgili nihilizmini üç önermede ortaya koyar.

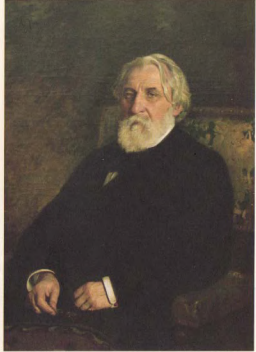
Bu önermeler:

1. "Hiçbirşey yoktur",
2. "Birşey olsaydı da bilemezdik",
3. "Bileseydik de başkalarına bildiremezdik".

Kavram olarak ilk defa Alman filozof Friedrich Heinrich Jakobi tarafından kullanılan Nihilizm; 19. yüzyıl ortalarında Rusya'da, özellikle aydın gençler arasında taraftar bularak yükselen felsefi bir yaklaşımdır. Dönem Rusya'sında etik, sosyal ve siyasi bir nitelikte kullanılan Nihilizm, başta Turgenyev olmak üzere Dostoyevski, Tolstoy, Dobroliubov, Pissarev, Çernişevski, Bakunin tarafından sıkça ele alınmıştır.

Nihilizm'e ilk başta Turgenyev'in Babalar ve Oğullar adlı romanıyla dikkat çekilmiş, sonrasında Schopenhauer'in kötümser felsefesinin etkisiyle Nihilist anlayış daha da yaygınlaşmış ve nihayet Nietzsche'yle beraber felsefi bir nitelik kazanmıştır.

Turgenyev'in Babalar ve Oğullar romanında Bazarov'un nihilist olduğunu yazmıştır. Savaşın yenilgi ile sonuçlanması, Rus

toplumunda bölünmelere neden olur. Bir tarafta köklü bir değişimin gerekliliğini savunan demokratlar, diğer tarafta halktan kopuk, ayrıcalıklı yaşamlarını sürdüren, toplumdaki değişimleri fark edemeyen soylu toprak beyleri ve çarlık yönetimi vardır. Romanda bu iktisat arasındaki çatışma anlatılmaktadır.

Yevgeniy Vasiliyev BAZAROV kimdir?

Geniş bir alına sahip olan Bazarov'un uzun yüzünde, üst kısmı yassı ucu sivri bir burnu, yeşilimsi iri gözleri ve uzun gür koyu saçlarını tamamlayan kum rengi uzun favorileri bulunmaktadır.

Asıl bölümü doğabilimler olan ve tıp eğitimi gören Bazarov pipo içmeyi, sabah erken kalkarak doğada yürümeyi ve kurbağalarla

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Bilimsel olarak kanıtlanamayan hiçbir şeye inanmaz, sanata değer vermez ve bunu şu sözleri ile pekiştirir; "İyi birkimyaçıher türlü ozandan yirmikimadaha yararlıdır."

Nikolay Petroviç'in viyolonsel çalmasıyla alay eder, Pavel'in Puşkin'i okumasına karşı çıkar, zira "bu saçma şeyleri" fırlatıp atma zamanının geldiğini, romantizm devrinin geçtiğini ısrarla tekrarlar. Onun yerine Büchner'in materyalizmi anlatan Stoff und Kraft (Madde ve Kuvvet) adlı eserini okumasını tavsiye eder.

Bazarov her konuda mantıksal çıkarımlar yapmasına rağmen o mantığı bile yadsıdığı şu sözleri ile gösterir; "Bırakın canım, mantık bizim neyimize gerek? Biz onsuz da yaşayabiliriz... tahmin ederim ki, aç olduğunuz zaman bir parça ekmeği ağzınıza atmak için mantığa ihtiyaç yoktur."

Bazarov Rus toplumunda öteden beri sürüp gelen aristokratlığı benimsemez. Kitapta Bazarov'un en sevmediği ve anlamadığı kişi olarak karşımıza çıkan Pavel Petroviç Kirsanov dönemin aristokratlarını temsil etmektedir. Rus aristokratlığını temsileden Pavel ile Bazarov arasında yaşanan tartışmalarda aristokratlığın sahte ve yapmacık olduğu vurgulanır. Pavel'in "Aristokrasi İngiltere'ye hürriyet vermiştir; hürriyet İngiltere'de aristokrasiye dayanır." sözüne karşı çıkan Bazarov, aristokratlığın ve soyluluğun halka ve topluma herhangi bir fayda getinmediğini, her şeye neden karşı çıktığını şöyle açıklar: "Faydalı saydığımız şeyler uğruna çalışıyoruz. Bugün her şeyden ziyadefaydalı olan ret ve inkârdır. Biz deher şeyi retve inkârediyoruz."

Bazarov'a göre aşk yoktur, doğadaki böcekler gibi neslini sürdürme güdüsü vardır. Bazarov aşkı ve evliliği gereksiz bulur. "Tüm hayatını bir kadının aşkına yatran, kaybedince de çöken, artık hiçbir iş yapamayacak kadarkendini brakan, hayata küsen bir erkek, erkek değildir." diyerek aşk küçümsemiştir... Ta ki Anna Sergeyevna Odintsova'ya aşk olana kadar. Ona karşı güçlü vetutkulubir aşk yaşar. Düşünceleri ile duyguları arasında gidip gelen Bazarov, bir tarafta kadınları çok sevip güzelliğine önem verirken; diğer tarafta aşkı romantiklik olarak görür, "saçma ve affedilmez bir budalalık" sayar ve bir hastalık olarak ifade eder. "Odintsova aklına geldikçe damarlarındaki kan kaynamaya başlıyordu; Kanyla kolayca başa çıkabilirdi, ama her zaman alay ettiği başka bir şeyler oluyordu içinde ve asil gururuna dokunan buydu. Odintsova ile konuşurken romantizmden, önceleri olduğundan daha da kayıtsız bir küçümseme ile söz ediyordu. Oysa yalnız kalınca kendisinin de bir romantik olduğunu nefretle seziyordu." Bazarov'un Anna Sergeyevna'ya olanaşkıronun ifadesi, onun romantizme karşı tutumunu göstermektedir.

Bazarov inançsızlığı prensiplerinin bir gereği olarak görür. O ölüm anıdayken babasının Hristiyan inancına göre dinî bir merasim yapma isteğini bir bahane ile kabul etmez. Ölümünden evvel kendisi için yapılandırılmış merasimde göğsüne sürülen "mukaddes yağ"dan rahatsızlık duyar: "Bu uykudan uyanmak Bazarov'un anına yazılı değildi. Akşama doğru bilincini tamamen kaybetti. Ertesi gün de öldü. Ölürken Peder Aleksey başucunda son duasını okuyordu. Göğsüne kutsal yağ sürerlerken tek gözü aralandı. Tüten buhurdanın isisi arasında, tasvirin önünde yanan mumun soluk ışığında özel cüppesiyle papazı görünce ölü yüzünden bir korku titremesi geçti sanki."

Bazarov'a göre yaşam hiçtir; "Bak, şu saman yığınının yanında uzanmış yatıyorum... işgal ettiğim yer öylesine küçükçük, evrende bulunmadığıymış umurunda bileolmadığını alanın yanında öylesine ufacak, yok sayılacak kadar küçük ki... ve yaşayacağım zaman dilimi benim bulunmadığım ve bulunmayacağım sonsuz zamanın yanında öyle az ki... oysa bu atomun, bu matematiksel noktanın içinde kan dolaşıyor, bir beyin çalışıyor, birtakım istekleri var... ne kepezelik! nesaçmalık!"

Bir hekim olan Bazarov, tıfılı bir hastayı otopsi yaparken parmağını keser vekısa bir süre sonra da ölür. Bunun bir kaza olmadığını, bilinçli bir intihar olduğunu söyleyebiliriz. Çünkü kesğin üstüne "cehennem taşı" koyması gerektiğini bildiği halde bunu yapmaz, ancak dört saat sonra babasının isteğiyle koyar. Ona göre, değerler karşısında hayat bir hiçtir. Kişi, hayatını inandıkları uğruna feda etmelidir. Hayat, onun için anlamsızdır. Hayatta bir gaye için yaşadığını söyleyen Bazarov, kendisini "yan ezilmiş bir solucan" abenzetir.

Babalar ve Oğullar'ın üzü, yazar olan Turgenyev'i bile geçmiştir. Bunda en büyük etken elbette ki Bazarov'dur. Aslında o kitabın ana karakterlerinden sadece biridir. Arkadîy Nikolayeviç Kirsanov'un arkadaşları olarak hikayeye giriş yapıp, hikayenin büyük kısmı Kirsanovların çiftliğinde geçer. Ama döneminde o kadar büyük çalkantılarınaneden olmuştur ki Turgenyev tepkilere dayanamayıp Rusya'yı terk etmek durumunda kalmıştır. Bazarov, Dostoyevski'ye Suç ve Ceza romanındaki Raskolnikov karakteri için ilham kaynağı olmuştur ki Raskolnikov belki de günümüzde Marvel karakterlerinden sonra en ünlü roman karakteridir.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

"Varoluşun anlamını yeniden kendimde kursam yavaş yavaş... Dünyada hiç kimsenin neden kendi olamadığı üzerine bir kitap yazsam... Bu ülkedeki vicdan yokluğunun nedenini anlatsam... Yanıma sadece şiir kitapları alsam, bütün dünyanın şiirlerini okumak ölene dek sürse..."

"Yaşamak, gitmek demek onun için. Yeryüzü, iki deniz arasında bir nokta demek, iki kent arasında bir istasyon"

"Bazen bir söz yoktur. O gün ne olduğunu özetleyecek zekice bir alıntı yoktur. Bazen gün sadece biter."

"Arınalım, arınalım artık yolsuzluklarından şu densiz yeryüzünün kalık çirkefinden; sevgi

ERBİL

UYAR

ÖZLÜ

MARMARA

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Yalnızlar Gari

CEMAL TUZAK

Saat epey geç oldu. Çayım hala sıcak. Ellerim... Ellerim mi? Onlar hala soğuk. Ve soğuk olanı her şey gibi sessiz. Bir tren gelir, herkes kucaklaşır şimdi. Kimi yetmişlerden kalma tahta bavulıyla iner buraya, kimi çeşit çeşit renk renksaç boyasıyla.

Kimi hüznüyle iner, kimin terk ettiği yerin ahyıla. Kimileri de varki sormayın gülsün... orasında burasında demirlerle iner. Ben yaşlıyım bilmem öyle demir memir. Öyle söylüyorum çünkü bizim zamanımızda yoktu böyle şeyler. Ya insanlar değişiyor sürekli, ya da ben sabitim. Ya insanlar artıyor göz göre göre, ya da ben azalıyorum git gide. Size bir sır vereyim ama aramızda kalsın. Biliyor musunuz bu gar benim ekmek tekmem. Bu gar benim evim. Bir insan evini, mahremini nasıl koruyorsa öyle koruyorum ben de bu garı. Yıllardır çalışıyorum bu düdüğü burada. Yanıma gelen küçük çocuklara da "parayı veren düdüğü çalar" filan değil de "al bakalım sen de çal" diyorum. Sonra kimisinin annesi babası çekiştiriyor çocuğunu "ne işin var orada, tanımadığın adamın yanında." diyerekten. Haklılar tabii onlar da ama düşünüyorum; saçlan ağarmış bir gar bekçisinden kim ne zarar gelebildir diye. Galibayalılık dediğin, boyeyanındasevdiğinbirinin olmaması değilmiş sadece. Bir çocuğun çekiştirilmesi bile sizidünyanın en dibine sokabilir. Bazenöyleceçalanım budüdüğü burada. Fakat kimse duymaz benden başka. Bu tren gar dediğin farklı bir şey zaten. Buraya her gelen gitmez mesela. Ben ne gelenlergördüm, giderken bir yanını şu rayların arasındaki taşlara gömen. Ne giderler gördüm ağlamasını tren sesine karıştıran. Yani buraya gelmekle gelinmediği gibi, gitmekle de gidilmiyor.

Ahh... Günter... Günter sayılı. Yalnızlık değil. Sayılı gün çabuk geçer derlerdi. Ya sayısız Yalnızlık? Ahhyalnızlık. Bryklarınısarçartırın insanın. Çiğerini karartırın. Düşünü kırarın. Düşün kırıldıgıvakitdişin senleolsun, faydası yok. Bak şuraya mesela. Şu iki rayın arasındaki peronda bir delikanlı var. Evet tam saatin orada ki, evet. Dişleri sapasağlam ama o da yalnızsanki. O delikanlı işte hergün saat tam on-iki-yi-kırk-beş geçe buraya gelir. Elinde her gün bir çiçek. Yüzü... yüzünü bir görerseniz, sanki gelen trenin sesini öpecek. Ama sadece o kadar. Ne bir geleni var zavalının ne de bir gideni. Fakat inatla elinde bir çiçek. Yüzü... Yüzü mü? Dilerim bir gün o da gülecek. Zira bilirim, gardağelmeyecek birini beklemek, zamana karşı gelmektrir. Zamanı kim yenmiş ki bizimgibiler yenebilsin zaten.

O genci burada beklerdim. Yürürüm. Çuñu beklerdim. Çuñu.

Gardaki başka görevli dostlara sordum. Denen o ki, bu genç, işsiz güçsüz bir gençmiş. Ama buraya sürekli aynı takım elbise veçeçikleğemesininsebibi başkaymış meğer. Derler ki; o genç okul görmüş tahsiliniyanda bırakmış birisi, ama yaşlı anası o son sınıfındaykenvefatetmiş. O da tasını tarağını toplayıp terk etmiş okuduğu şehri. Sanki hayata meydan okurcasına; "Annemi aldınız ulan! Buradayım işte. Bakın! N olur. Bakın benim ondan başka tutduğum bir dalım yoktu. Onu geri verin!" diye gecelerce haykırmış zavallı. Ya çocuk, hayat böyle işte. Anneler öldümüydü tüm çiçekleri solar bir şehrin. Velhasıl kelim aradan geçen yıllar onu bir oraya bir buraya sürüklemiş. Meğer burası geldiği üçüncü şehirmiş. Önce İzmir'i terk etmiş. İstanbul'a gelmiş. İstanbul'un ne adı, ama ne kadar güzel bir kadın gibi göründüğünü de bilmeyen yoktur herhalde. İstanbul'da, yine söylenene göre tabii, bir kadın sevmiş. Annesine benziyor, yanakları nar gibi kırmızı. Elini yüzüne bir sürseniz bütün dünyaya nar taneleri gibi yayılır sanki, öyle.

-Amca kadını görmüş gibi anlatıyorsun?

Sana öyle gelmiştir. Lafımı bölme de bitireyim. Delikanlı kadını, kadın da onu sevmiş. Uzun yıllar beraber geçen günleri bir çatı altına toplayıp evlenim demişler. Kadının babası işsiz, işsiz sapsız,vesaçlan dağınık veevsizve üstüne üstlük bakkal Hasan efendiyle kız istemeye gelen adamı verecek kızım yok benim deyip, afedersiniz ana "siktir olup gidin evimden" demiş. Şehir şehir kendinden kaçan bir adamın aklınagelecek ilköfikirde "gel kaçalım be senle" olmuş haliyle.Eee kadın da kabul edinetabii, gün ve saat konuşulmuş, anlaşılmış. Sonunda evden kaçılmış. Peşlerine kadının babası takılmış, sigaralar yakılmış. Biraz sonra nefesleri kesilince rhtımın önünde durmuşlar. Sonrası... Sonrası malum..

Rihtımda öncebir deniz kokusu çekmiş, bizim bu gençle kadın. Babasipeşlerinde. Bulursabiri ölecek. Sigaralar denize atıldıktan sonra gülerek koşmuşlar bu gara. Saat oniki'yi kırk geçe gara girmişler. Oniki'yi kırk iki geçe de baba. On ikiyi kırk dört geçe silahını yüzüne doğrultmuş gencin. On ikiyi kırk beş geçe silah patlamış. Yere düşen genç değil, Annesinin yüzünü onda gördüğü kadın olmuş. Söylenene göre önüne atlanmış kadın. Onikiyikırkbeşgeçe olan Ankara treni gelmiş o sıra. Kapıları açmışlar trenin. On-iki'yi-kırk-beş geçekadının ağzından kan... On-iki'yi-kırk-beş geçekadının ağzından kan... On-iki'yi-kırk-beş geçekadının ağzından kan...

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://fantey.org>

Bir Şiir Yazarsın

UĞUR CEM LALEK

ölüm saatleri On-iki'yi-kırk-beş geçeymiş derler. Takım elbise hala on ikiyi kırkbeş trenine binip evleneceklerini düşündüğü için, çiçeğiye sevdiği kadına sunmak içinmiş. Size bir sır vereyim mi? Bu gar benim evim. Burası benim mahremim. Ve annesini bkere kaybeden insan hayatını, iki defa kaybeden ise aklınıyitirir.

Bak işte, biri iniyortrenden. Gence yürüyor... Sence geldi mi bu sefer Müljan?

"Yer: Ankara Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi'nde bir oda.

Konuşulan kişi: Bir doktor.

Gar:Mukavvadanyapılmışbir maket.

Ölüm: Ölümün olduğu her şey gerçek.

Saat: 00.45

Ve ben bir delideğil,

YalnızlarGar'nın bekçisiyim."

Bir şiir yazarsın.

İçinde hikâyeleri olanşarkılar,
İçinde imkânsızbiryolun yolcusu
tramvay geçer kompartımanı yalnızlık kokan
Seni düşünsem, fikrim doğu ekspresidir.

1 kuşetli, 1 yataklı, 1 yemekli vagon
hani uzaklanyakin kılar bu rayhattı

hani gel desen utanır bu yüzüm.

Ey bana bunları yazdırmayı sağlayan güzellik

özlemişimgöz penceresinden bakarken kaybolmayı bir insanın

özlemişim bakarken içini sızlatan manasız durakların hatırasını

şimdi kim ölse içimde seni bileceğim maktulü

veyollarınmaçıkanhangi şehreüğrasam senin yüzün

yoksun biliyorum hiç bir bağında yok bu taraflarda

hani bilirim trenlerde uğramaz bu kalbi kırık fay hattına

Ama dedim ya şiiri severim.

İşte bir şiir yazarsın

içinde senin de olduğun aynı zamanda demiryollarının da
yolculukgibidiryabirinebakmak

ve insanoğlu yazmalıdır içinde ne bulundurduysa.

Duraklar boş,sakin,sonsuzbir beklemesalonu

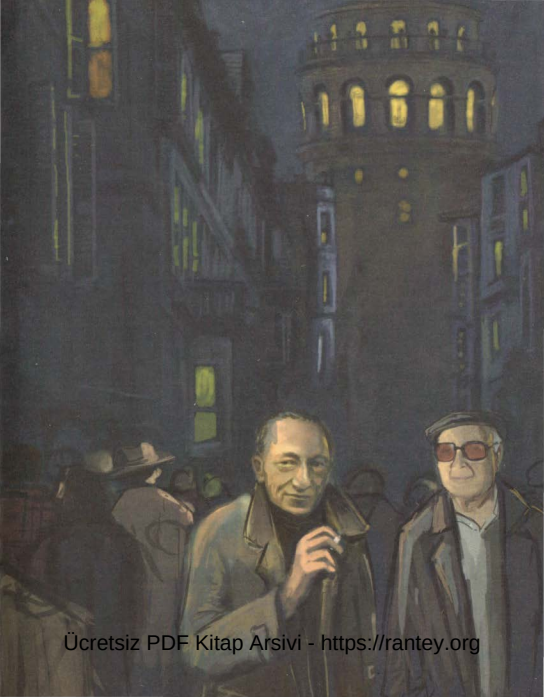
sonraotururken durakta ki bir bankta

bir şiir yazarsın

kiminegörezakkiminegöre yakın.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

SELAMİ METE AKBABA

Cemil Meriç kimdir?

"1916 yılında Hatay'ın Reyhanlı İlçesinde doğdu. Hatay Lisesi'ni bitirdi. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü'ne girdi. Öğrenimini tamamlamadan Hatay'a geri döndü." diye başlayan alışılmış tasniflerle Cemil Meriç'in hayatını ele almak, büyük düşünce adamını tanımlamakla eşdeğer; kendisi bu konuyu şöyle yorumlamıştır: "Bir adamı tanımak için, düşüncelerini, acılarını, heyecanlarını bilmemiz lazım hiç değilse. Hayatın maddi olaylarıyla ancak kronoloji yapılır. Kronoloji de aptalları iğdir."

10 Kasım 1974'te Tercüman Gazetesinde Ergun Göze'yle yaptığı röportajında ise hayatını dönemlere ayırmıştır: "1917-1925, Koyu Müslümanlık; 1925-1936, Şöven Milliyetçilik; 1936-1938, Sosyalistlik; 1938-1960, Araf; 1960-1964 Hind; 1964'ten sonra sadece Osmanlı." Burada dikkat edilmesi gereken husus, sekiz yaşındaki bir çocuğu koyu Müslüman olarak tanımlamasıdır. Düz düşünen, hayatın bir fonksiyon gibi açıklanabilmesini bekleyen insanlardan bıkmsı olan Cemil Meriç, bu tasniflerle kara bir mizah örneği sergilemiştir, ne yazık ki bazı biyografi yazarları bu durumu ciddiye almış ve yanlış yorumların önünü açma gibi bir talihisizliğe düşmüştür.

Peki, nasıl tanıyacağız?

Kimdir sorusuna kendisinin verdiği cevaplar da onu tanımanıza yardımcı olacaktır: "Hayatını Türk irfanına adayan münevvis ve mütecessis bir fikir işçisi." Adandığı yoldaki işçiliğini de şu sözlerle açıklar: "Bir çağın vicdanı olmak isterdim bir çağın. Daha doğrusu bir ülkenin idrakine vurulan zincirleri kırmak, yalanları yok etmek, Türk insanını Türk insanından ayıran bütün duvarları yıkmak isterdim. Muhteşem bir maziyi, daha muhteşem bir istikbale bağlayacak köprü olmak isterdim, kelimeden sevgiden bir köprü. Sanat düşüncesinin, düşünce mukaddeslerin emrinde olmalı. Hakikat mukaddeslerin mukaddesi. Hakikat ve sevgi."

Kendi kitaplarını okumanın yanında, hakkındaki yazılış kitapların bazıları da Cemil Meriç'i tanımanın başka bir yolu. Düceane Cündoğlu'nun "Bir Mabet Bekçisi, "Bir Mabet İşçisi", "Bir Mabet Savaşçısı"; Halil Açıkgöz'ün "Cemil Meriç ile Sohbetler"; Ümit Meriç'in "Babam Cemil Meriç" kitapları bu büyük fikir adamını anlamamız için yardımcı kaynaklar olarak düşünülebilir.

38 yaşında gözlerini kaybeden Cemil Meriç, 11000 ciltlik eser bıraktıran kütüphanesindeki kitapları nasıl okumuştur?

"Ben putperest değilim, kitaba tapmıyorum; içindekises, içindekişik, içindeki sevgi, içindeki ruh, içindeki çile, içindeki gözyaşı, içindeki tecrübe, içindeki Tanrı pekiyor beni." diyen Cemil Meriç, gözlerini kaybettiikten sonra da okuma tutkusundan vazgeçmemiş, yakınları bu konuda ona yardım etmiş bir nevi onun gözleri olmuştur. Bu konuda en büyük yardımcısı eşi Fevziye Hanım, çocukları Mahmut Ali ve Ümit'tir. Daha sonra ise Ahmet Akat, Fuat Açıkgöz, Berke Vardar, Ali Özgüven, İzzet Tansu, Server Tanilli, Nadir Demirel, Halil Açıkgöz, Cevat Özkaya, Mehmet Akif Ak, Lami Çataloğlu gibi birçok dostu ve öğrencisi Cemil Meriç'i yardımcı olmuştur.

Cemil Meriç hangi yazarları severdi?

Düşünce dünyasının çok etkileyen yazarların Paul Bourget ve Taine olduğunu söyler, başka bir yazısında düşünce dünyasına yön veren öteki ustalar olarak Rousseau ve İbn Haldun'u gösterir. En çok sevdiği Fransız yazarlar olarak öncelikle Hugo ve Chateaubriand'ı gösteren Cemil Meriç, daha sonra da ede- biyattaki ilk aşkı olarak nitelediği Balzac'ı, filozof olarak da Voltaire'i sevdiğini söyler. En çok etkilendiği kitap olarak Doktor Buchner'in, "Madde ve Kuvvet"ini söyler. Entelektüel gelişiminde yol gösterici oldukları için Quinet ve Michelet'i de minnetle anar.

Cemil Meriç'in şiire karşı bakış açısı nasıldı? Şiir yazar mıydı?

Gençlik yıllarında gazetelerde şiirleri yayımlanan Cemil Meriç, "Bir ülkede şair ne kadar çoksa, o ülke düşünce bakımından o kadar geridir. İnsanlar ve milletler yaşadıkça şiirin yerine nesre geçer." diyerek şiirle arasında açıklan mesafeyi sosyolojik nedenlerle açıklamıştır. 1965 yılında verdiği bir derste, Namık Kemal ve Şinasi dışındanesir yazar olmadığına işaret eder ve bir itirafta bulunur: "Bir Haşim, bir Yahya Kemal veya bir Nazım Hikmet karşısında sadece gazete nesri var."

Cemil Meriç sağcı mı solcu mu?

İdeolojileri, idraklere geydirilmiş deli gömleğine benzeten bu fikir adamını, herhangi bir siyasi akımın temsilcisi olarak görmek gerçekten uzak bir akıl işi olabilir. Cemil Meriç, ülkenin sağ ve sol diye keskin çizgilerle bölündüğü günlerin başlangıcında hür düşüncesinin temsilcisi olarak şu sözleri söyleme cesareti göstermiştir: "Solla sağ bir bütündür, solı tayin eden saçdır, sağ da saçtır, solda ve sağda hiçbir şey yoktur, her şey mahkum

Ceren Demirel

edilmişdir, oysa yalnız bir tarafı görmek hiçbir şeyi görmektir." Bir aydını, bataklıklar arasında bir 'tarafın' savunucusu ilan etmek Cemil Meriç'in Bu Ülke'de dediği gibi cehalete batmıştır: "Hindî yazarken tek amacım vardı:Asya'nın büyüklüğünü haykırmak, yani bir vehmi devirmek, bir iftirayı yok etmek. Saint-Simon'u putlanıymak için kaleme almışım. Her iki kitap da peşin hükümlerin rahatını kaçırdı, ne solun hoşuna gittiler ne de sağın. Anladım ki bu iki kelime aynı anlayışsızlığın, aynı kişilerin, aynı cehaletin ifadesidir."

"Neci?" sorusunun cevabını ararken gözden kaçmaması gereken önemli bir nokta var, o politikayı yok saymamış karşısında durmuştur: "Önüme birçok yollar var: Politika bunlardan biri. Belki en aldatıcısı olduğu için en cazibi. Mutlağın ve sonsuzun rüyası. Mukaddes bir abes. Banasorarsan kütüphanene dön,yani kitap ol, aydınlan ve aydınlat. Neden işçi Partisine girmiyorsun? Girmem, çünkü benim yerim kütüphane. Ben ışık arayan, aydınlanmak ve aydınlatmak isteyen bir insanım. Politikanın kurtuluşuna inanmıyorum."

Bir efsane olarak kulaktan kulağa yayılan ama bir türlü bulunamayan tercümeleri nerede?

Kaybolan dört tercümeden başkaBalzac, Hugo,AntoineMeillet, Michel Lejeune, Uriel Heyd, Thornton Wilder ve Maxime Rodinson'dan yapılmış on tercümesi vardır. Sahıflarda dahi kolay kolay bulunamayan bu tercümelere bazı kütüphanelerin raflarında rastlamak mümkün.

(İstanbul'da bir sahaf bu konu hakkında, dokuz yıl öncetercümelerin de yayın haklarını elinde bulunduran İletişim Yayınları'ndan yetkili biriyle görüşüğünü ve yeni baskıların yapılacağı sözünü aldığını iddia ediyor. Cemil Meriç sevenler hala beklemede, duyuluyor.)

Cemil Meriç'i tanımaya hangi kitabından başlamalıyım?

Bir okyanusa nereden girilirse girilsin derinliğini kısa sürede hissettirir, yüzme bilmeyen biri için sahiliden uzaklaşmak imkansızken, yüzme bilenlerin kondisyonu su altının eşsizgüzelliklerini görmek için yeterli olmayabilir. Bu yüzden bu büyük düşünürün kitaplarını önermek, bir okyanusu çevreleyen bazı sahilleri haritada göstermekten öteye gitmeyecek olsa da cesur yüzücüler içinfikir verici olabilir."Bu Ülke", Cemil Meriç'in düşünce dünyasının çekirdeği, gelecekte vereceği eserlerin temelini atıldığı yer; dergilerden, kaçışlardan, İbn Haldun'dan, Dante'den, ideolojiden, İsa Peygamber'den Fildisi Kule'ye, Baki Kalan'a uzanan baş döndürücü bir yolculuk."Mağaradakiler", Türk aydınının karanlıkta kalma hikayesine, anarşizmin tarihsel yolculuğuna şahit olmak isteyenler için uygun bir başlangıç olabilir. "Işık Doğudan Gelir" ve "Kültürden İrfana" kitaplarındaki yazıların bazıları başlangıçta bir "İslam Ansiklopedisi" için hazırlanmış olmasına rağmen, bu iki kitap ansiklopedilerin sıkıtlığından uzak; inanç tarihine alışılmış kalıpların dışında, 'Akıl mı Cinnet mi', 'Gandhi'yi Dinlerken', 'Ali Babanın Mağarası' gibi başlıklar eşliğinde ilginç bir deneyim vaat ediyor. Düşünce dünyasındaki Asya'nın önemini merak edenler için "Hint Edebiyatı", yeni adıyla "Bir DünyanınEşiğinde"ele aldığı konuyla eşi bulunmaz bir eser. Jurnaller Cemil Meriç'in insanlarla, kitaplarla, düşüncelerle ilişkisini, bir nevi hayat üslubunu ortaya koyan bir labirent; dikkatle gezinmekte faydavar. Cemil Meriç'in verdiği derslerde tutulan notlardan, konferans metinlerinden ve bazı konuşmalarının bir araya getirilmesiyle hazırlanmış olan "Sosyoloji Notları ve Konferanslar", bir hocanın ders anlatırken kalplara bağlı kalmadan kendi müfredatını yaratmasına sahne olan, sesli düşüncenin hızını ve yaratıcılığını sergileyen bir eser.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rante.org>

EZGİ HOŞCAN

Çoğu insanın boğuştuğu ama cevabına açıp da bakmaya üşendiği tanıdık bir soru;

"Dahianlamındaki -de, kendinden önce gelen kelimeden ayrı mı yazılır yoksa onabitişik mi?"
Dilbilgisi kuralları, dahi anlamındaki -de'nin ayrı yazıldığı söyleniyor. Kelimeye "aidiyet" anlamakatan -de'nin isebitişik yazıldığını.

Peki ya ben?
Aynı mı yazıyorum yoksa bitişik mi bu hayata?
Dahi anlamı mı veriyorum yoksa aidiet mi?
Keşke kuralların benim sorularına da böyle net cevapları olabilseydi. Fakat yok. O haldesene cevapla.

Benisen cevapla, senanla.
Bazen, kimin yakalasan kolundan, "benianlıyor musun?" diye haykırıyorum. Tıpkı sana da yaptığım gibi.
O kadarsı ki tutuyorum ki kolunu, korkutuyorum besbelli. O kadarsı ki tutuyorum ki, anlamıyor o da belli. Sözde susuyorum, gıkım çıkmıyor. Oysa ben, sesim kısırlıcasına avaz avaz bağıryorum, "BENİ ANLIYOR MUSUN?". Çünkü insanın anlaşılacak istiyorum. Ait olabilmek için, anlaşılacak...

Anlaşılmak bir başına yeter mi?
Yasevmek, sevilmek? Ya içtenlik?
Çünkü ben, ne zaman içim çekse, ne zaman inandırılarsam beni içtenliklerine; sokakta başı okşanan ufak bî' yavru kedigibi sınışıyorum insanlara. O an, bir avuç sevginin esiri oluyorum illa ki bedenimden çok eskittiği benliğim. Hiç akılanmamışcasına "dikkat" tabelalarını görmekten aciz, bir avuç sevgiye, bir avuç aidiyete doğru, aynı yolu süratleyiyorum. Sonrası yine aynı... Tanıdık tecrübeler zinciri...

Sence tanıdık tecrübe olur mu?
Tekrara düşse bile tecrübe mi diyorlar onun adına?
Hayır, tecrübe demiyolar.
Ne diyorlarsahi? Hatamı?
Peki ya hatayı yapmaktan usanmayanlara, ona ne diyorlar?
Seri bilmem ama, ben ona "ben" diyorum. Nasıl yaklaşıyor, tahmin bile edemezsin.

Yoksa edebilir misin?
Neyse, sen onu buna boş ver de, söylesene şimdi, benianlı mı yazarsın yoksabitişik mi bu hayata?

Ah! Az kalsın unutuyordum; kolay vazgeçişleri, sonu gelmeyen başa şanlı... Daha doğru düzgün yaşamının hakkını veremedim. Bu yazıyı yazdığım için, yazmamış kanışma, parçası olma düşlerini... Ama en önemlisi, her gece

alınan yeni kararlarla, yeni günün sabahında; hiçbir şey olmamış gibi "ben" olmaya devam edişleri...

Ben olmaya...
Ben bu muyum?
Bunu mu istiyorum?
Bunu mu istedim?
Hepsinetoptan bir cevabım varasında; "HAYIR".
Peki o zamanneden?
Senin bir cevabın var mı?
Çünkü, eğer bendediğim "ben" değilse, sen dediğin "sen" değilse; nasıl o hayat senin, bu hayat da benim olabilir ki?

Çok mu kanıştırdım kafanı?
Boşver, söylesene şimdi; beni aynı mı yazarsın bu hayata yoksa bitişik mi?
Boşverme, ait olma için paylaşı, birilerine anlat mı diyorsun?

Denemedim mi sanıyorsun?
"Kafanı meşgul tut, işedin ona odaklan, elinde ki şükret, burnu büyüklük yapma. GEÇER." diyorlar.

Tam olarak geçen nedir?
Bende geçecek olan nedir?
Ben zaten "ben"den geçmişken, kendimin ucuz bir taklidiyken, benden geçecek olan nedir?

Sorun zaten her şeyin benden geçmesi değil mi?
Yeter artık, geçmesin. Yıllar böyle, günler böyle geçmesin. Dursun, dursunki tutayımucundan her neyse beni bu lanet döngüde parçalayan. Dursun ki, yüzleşelim, göz göze değelim. Eğer geçerse, nasıl buluşuruz söylesene?

Dahaderine bak, sorbana; "bir odaya hayat, sen o odada neredesin?" diye sor. Ben, odanın bir köşesinde; kafeste oyuncuğunun içinde dönen o fareyim. Tekrar tekrar sonsuz bir kısırdöngüde, bir yere varacağımı sanan o küçük fareyim. Olmayacak dualarıyla, başlamadan çürümüş ilişkileriyle, çemberin içinde dönen ama asla çemberin içinde olamayın o küçük fareyim.

Şimdi, söylene olur, hiçbir yere, hiçbir şey ehatta kendine bile ait olmayan birini, aynı mı yazarsın yoksabitişik mi bu hayata?

Yada biliyor musun, sen en iyisi benianlı yaz bu hayata, tıpkı dahi anlamı ki dediği. Ama bekle... İçine ufacık dolaştan ıdık bir ateş düştüyse; kendine bitişik yaz, senden

Hiç ve Aşk

KÜBRAM. BÜYÜKKIYICI

"Bu dünyada herkes bir şey olmaya çalışırken sen Hiç ol. Menzilin yokluk olsun. İnsanın çömlekten farkı olmamalı. Nasıl çömleği tutan dışındaki biçim değil, içindeki boşluk ise, insanı ayakta tutan da benlik zannı değil, hiçlik bilincidir." Mevlana

Hayatın özü sadece üç kelimeden ibarettir Sokrates'in dediği gibi: "İnsan Kendini Tanı". Delhi'de ki ünlü bir tapınakta yer alan bu söz, Sokrates'in insanlığa bıraktığı önemli vasiyetlerinden sadece birisidir. Günümüz insanını kaybolduğu girdaptan çıkarak olan belki de en değerli ve en sağlam yoldur. Sokrates'in insanlığa sunduğu bu altın anahtar, özellikle son yılların artan psikolojik hattatoplumsal birçok kördüğüm hali almış problemlerini çözecek cinsten.

"Tanı" kelimesi varoluşun sebebini ifade eden dört harften oluşan kısabilir kelimedir fakat aynı andabırçok eylemi bir arada tutar; bil, seç, ayırtet, kabul et, son olarak ta boşun eği. Birden çok anlam ifade eden "tanı" hayatın özünü oluşturan zengin bir o kadarda yalın bir ifadedir. Bilmek için önce OKUmak, seçmek için öğrenmek, ayırt etmek için araştırmak, kabul etmek için sevmek, boyun eğmek içinse AŞK lazımdır. Yola okumakla başladık ama okuma bilmiyoruz; harfleri biliyor, kelimeleri biliyor, yan yana geldiğinde oluşturduğu cümleyi de okuyoruz ama gerçekten anlamadığımız, gönül verip hayatımıza geçiremediğimiz için okuduğumuzu anlamıyoruzbuda bizim okuduğumuz anlamına gelmiyor maalesef. O zaman önce yapmamız gereken şey çıktığımız yola gönül vermek, yani tanı kelimesinin ilk şartı olan bilerek okumak ve bilgiye ulaşmak olmalı.

OKUmakla başlanan yolculuk AŞKta sona eriyor. OKUmakla başladığımız yol hayatımızın ta kendisi, gerçek AŞKın peşinde koşan başrol oyuncusu da insanoğlu. Nereden geldiğini, ne için yaşadığını, nereye gideceğini. Aşkla öğreniyor, zaman geçtikçe aşkı hissettikçe kendini daha çok okuyoruz. İşte bu yüzden

insan. İşte baki başarının ve mutluluğun sırrı; sahibinin TEK olduğunu bilen bir "hiç" olmak, dardının TEK olduğunu bilen bir "hiç" olmak, dermanın TEK olduğunu bilen bir "hiç" olmak ve sonunda gerçek AŞK'a kavuşmak. İnsana kendi şah damarından daha yakın olan BİRİ varken insanoğlu nasıl tek olduğunu, şu hayatta tek başına mücadele ettiğini düşünebilir ki? BİRİ sahip var ve O sahip her daim yarattığı ile beraber ama insanoğlunun farkında olması gereken tek bir şey var ki oda; kendini bilmek. Kendini bilen, Rabbini bilir; Rabbini bilen kim olduğunu bilir. İnsanı kendisinden daha iyi tanıyan, hiçbir zaman yalnız bırakmayan, sadece O'nu tanımamızı bekleyen bir Rabbimizin olduğunu kabul etmek insanoğlunu her türlü psikolojik rahatsızlıklardan alkoyar. Elbette ki hastalıklardan kurtulmak için ilaç almaya ihtiyaç vardır; her çeşit organımız için her türlü ilaç da mevcuttur ama kalbimizi tedavi edecek olan hatta her türlü hastalıktan koruyacak olan tek bir gerçek vardır; AŞK. Kalbe AŞK lazımdır ki tüm vücuda aşk pompalansın, bu aşk insanoğlunu ayakta tutsun, ne ümitsizliği, ne mutsuzluğu, ne tükenmişliği, ne de yalnızlığı kalsın. Yunus Emre'nin de dediği gibibizet tek şey gerek

OKU!

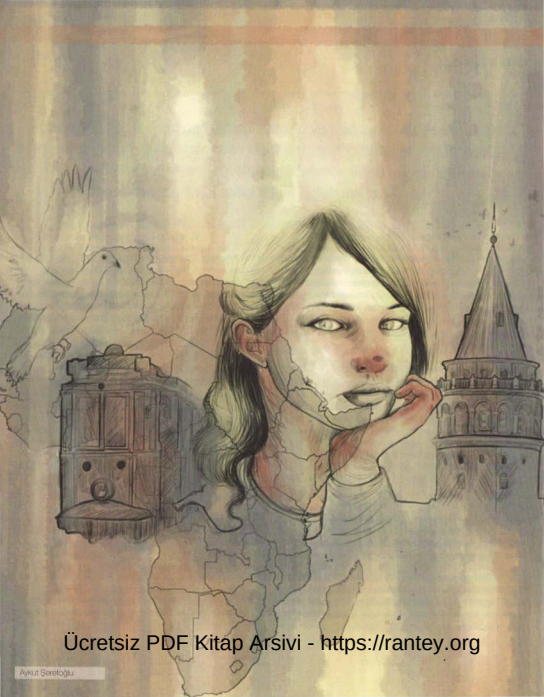
"Ne varlığa sevinirim

Ne yokluğa yerinirim

Aşkın ile avunurum

Bana seni gerekseni..."

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Üvercinka

CEMAL SÜREYA

Böylece bir kere daha boynunlayız sayılı yerlerinden
En uzun boynun bu senin dayanmaya ya da umudu kesmemeye
Laleli'den dünyaya doğru giden bir tramvaydayız
Birden nasıl oluyor sen yüreğimi elliyorsun
Ama nasıl oluyor sen yüreğimi eller ellemez
Sevişmek bir kere daha yürürlüğe giriyor
Bütün kara parçalarında
Afrika dahil

Aydınca düşünmeyi iyi biliyorsun eksik olma
Yatakta yatmayı bildiğin kadar
Sayın Tanrıya kalsa seninle yatmak günah daha neler
Boşunaymış gibi bunca uzaması saçlarının
Ben böyle canlı saç görmedim ömrümde
Her telinin içinde ayrı bir kalp çarpıyor
Bütün kara parçaları için
Afrika dahil

Senin bir havan var beni asıl saran o
Onunla daha bir değere biniyor soluk almak
Sabahları açtığı için haklı
Günü kazanıp kurtardı diye güzel
Bir çok çiçek adları gibi güzel
En tanınmış kırmızılarla açan
Bütün kara parçalarında
Afrika dahil

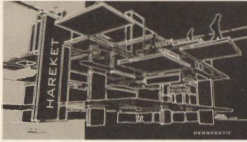
Birlikte mısralar düşürüyoruz ama iyi ama kötü
Boynun diyorum boynunu benim kadar kimse değerlendiremez
Bir mısra daha söylesek sanki her şey düzelecek
İki adım daha atmıyoruz bizi tutuyorlar
Böylece bizi bir kere daha tutup kurşuna diziyorlar
Zaten bizi her gün sabahdan akşama kadar kurşuna diziyorlar
Bütün kara parçalarında
Afrika dahil

Burda senin cesaretinden laf açmanın tam da sırası
Kalabalık caddelerde hürriğin şarkısına katılırkenki
Padişah gibi cesaretti o alımlı değme kadında yok
Aklıma kadeh tutuşların geliyor
Çiçek Pasajı'nda akşam üstleri
Asıl yoksulluk ondan sonra başlıyor
Bütün kara parçalarında
Afrika hariç değil

DAMLA KATUK

Kafkaesk mekan nedir? Nasıldır? Böyle mekanlar var mıdır? Varsa burası bir mekan mıdır?

Uzun zamandır kafkaesk mekanları bulmaya çalışıyorum ve bu arayışım, bir dönem okul projem olan "kafkaesk müze" tasarımıyla başladı. Şimdi size tasarladığım kafkaesk müzede ki kurguyu sunacağım.

Prag'ın dar sokaklarında ilerlerken, havanın kasveti ve karanlığı seni ezmeye adeta yok etmeye çalışıyor. Sokaklara cephe veren yüzeylerdeki yapaymışlık sanki sana bir şeyler anlatmaya çalışıyor. Sanki sana gelmeye, sana dokunmaya çalışıyorlar, sana uzanıyorlar... Hepsi uyuduğu topraktan bir hareketle sana doğru kalkıyor, sanki hep seni beklemişler... Peki ya sesler? Bu uyanış sessiz mi olmalıydı?

Sokakta yürümeye devam ediyorsun ve bu yüzeyler seni karşılamaya devam ediyor. Tıpkı Kafka'nın "Dava" kitabındaki arka arkaya açılan kapıları gibi... Yürümeye devam et, farkında olmadan bir boşluğa düşeceksin. Ve o boşlukta, girişi olmayan müzenin başlangıcını bulacaksın. Boşluğa düşmeden önce, sen de önce düşenleri gözletleyerek başladın bu sergiye. Dar aranın şeffaflaşan asfaltında boşluğa düşmekten kaçmadın

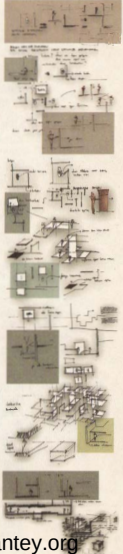
Evet... Bu müzenin bir girişi yok. Standart bir biçimde güvenlikten geçip, vestiyere uğrayıp bu mekana giriş yapmıyorsun. Bir kapısı yok... Bir penceresi yok... Fakat 4 duvar var. Bu 4 duvardan hangisi seçersen mekanı o doğrultuda deneyimleme fırsatın olacak. Bu duvarlardan birisi sabit, diğeri ise sadece o bulunduğun boşlukta seni kendinle bırakıyor. Diğer ikisi isesana özgürlüğü anlatacak. Tabi ki bu duvarların ne zaman ne yapacakları belli değil. Hangi duvar hangi görevi üstlenecek? Aynı duvardan hep aynıtepiyi bekleme! Bu bir dönüşüm!

Bir duvar seçtin ve zemin birden hareketlendi. Seni koparıyor, koparıldığının farkında mısın? Seçtiğin duvar seni yukarıya çıkarıyor. Nasıl oldu bu? Tekrar nasıl ineceksin? Burasının bir çıkışı var mı? Bu müzenin bir girişi yok fakat bir çıkışı var.

İki ayacağın kapladığı alan seni yukarı çıkardı ve sanki tamamlanması gereken bir boşluğun parçası gibi yerleştirdi seni. Neden iki ayacağın kapladığı alan? Çünkü, Kafka der ki, "Bastığın yerin iki ayacağın kapladığından daha büyük mutluluk." Yürüyorsun... Az önce bir duvar seni takip ediyor gibi hissettin. Duvar seni karşılıyor, sana hoş geldin dercesine... Bu duvarlar hareketli!

Acaba sen de denemek ister misin? Bir duvar seçtin ve hareket ettirebiliyorsun. Kendine kenarlar, köşeler oluşturabilirsin. İstedikğin zaman bozabilirsin ya da başkası gelip ardından bozabilir. Kendisine daha farklı köşe yapabilir. Her geldiğinde farklı köşeler bulabilirsin. Bu duvarları kendine göre yaşatabilirsin, bu mekânı kendinleştirebilirsin

Bütün duvarları hareket ettirebilecek miyim? Hayır! Burada sabit duvarlarda var. Bu duvarları sen kendin mekânı deneyimlerken farkedeceksin. Farkettiğinde şunu anlatacağım ki burada bir sistem var. Bu sistemdeki bir yandan

özgürlüğünü verirken, diğer bir yandan aslında senin özgürlüğünün kısıtlı olduğunu, asla tamamen özgür olmayacağını ve bu özgürlüğün, sana verilen geçici bir özgürlük olduğunu anlatacak. Fakat yine de şunu unutma! Bu mekan senle yaşıyor, bu mekan bir dönüşüm...

Burada birden zemin boşluğa dönüşebilir. Tam iki ayağının üzerindeyken ve altında iki ayağının kaplayacağı kadar küçük ama aslında senin için yeterli kadar bir parça varken, seni ileri doğru ittiğinde, aslında öne çıkışı ve ardında kalan boşlukla oluşun farkındalığını anlatacak. Bu öne çıkış neden? Bu öne çıkış, ardında kalan boşlukla, üstünde olduğun boşluğun altında az önce aynı şeyler olduğunu göstermek için. Geri nasıl döneceksin? Açılan boşluk iki ayağının kapladığı alan kadar, bu yüzden atlayıp geçebilirsiniz...

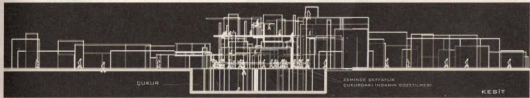
Bu mekanda döşeme yok, bu mekanda merdiven aslında bir

Tepedesin ve izlerken neler görüyorsun? Dönüşüm, duvar sesleri, kaybolan insanlar... Senle yaşayan, seni bekleyen, seni arayan ve senle duran bir mekan... Prag'ın eski sert dokusundaki o boşluğu, parçalanışı ve hareketi görüyorsun.

Burası artık bir son mu? Artık tarihi yapının ahşap basamaklı merdiveninden inip, süslemeli kapısından dışarı çıkabilirsiniz. Peki ya seçtiğin duvarseni aşağı indirseydi neler olacaktı?

Yukarıda, hem sergiledin hem sergilendin; hem sergiye yön verdin hem de yönlendirildin; hem dönuştün hem de dönüştün... **Kısacası yukarıda özgür olduğun kadar da mahkumdun.** Fakat aşağıda sadece sergilenen olacaksın... Sadece izlenen ve sıkışan sen olacaksın...

Burada hiçbir hareket yok ve toprak birdoku seni karşılayacak. Tıpkı bir mezar gibi... Büyük, kocaman bir mezar... Üzerindeki

mekan. Bu mekânın her kotunda bir yüzle bütünleşebilirsiniz. Bu bütünleşmelerin temelini ise merdiven basamakları oluşturmaktadır. Merdivenler ve basamakları, Kafka için kimi zaman babasının onu sahanlığa sürüklediği bir mekân; kimi zaman Gregor Samsa'dan korkan patronunun, korkuluğun arkasından onu izlediği bir mekân olmuştur. Burada ise merdiven, Kafkaesk mekân ile tarihi yapı arasındaki geçirgenlik görevini üstlenerek, iki farklı temayı bağlayan ana omurga olmuştur. Bu omurga ise basamakların, hem boşlukla hem de yanındaki tarihi binaya dokunarak yükselmesiyle ve kimi zaman binaya sapanmasıyla oluşmaktadır.

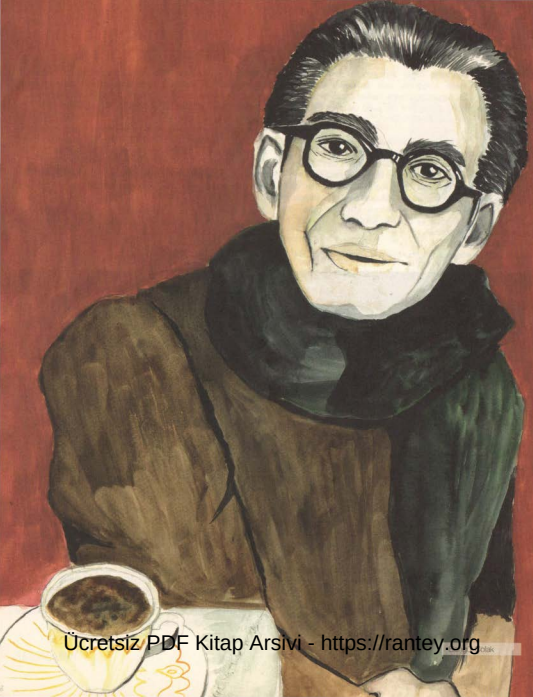
Basamaklar bir süre sonra seni tarihi binanın içine alarak, sana az önce içerisinde olduğun mekânı karşıdan gösterecek son elemanlar olacaktır. Basamaklardan çıkarken ayak izlerini dikkat etmen gerekiyor. Çünkü kendinden izler bırakıyorsun. Ardında bıraktığın izlerin farkına varman gerekmez mi? "Bir merdivenin üzerine basılmakla yeterince çukurlaşmamış basamağı, basamağın kendi açısından, ıssız çukullu bir tahta parçasıdır yalnız." Kafka bu cümlesiyle basamağın kendi açısından olan yorumunu dile getirmiş. Sanıyorum ki burada basamakla yerruhsan ve zeminin bir eylem olarak basamakla

cam döşemeden ayak sesleri geliyor. Üzerinde yürüyenler de kim? Kimler seni eziyor? Bu eziliş duyuyorsun fakat göremiyorsun. Tepeden sana bakan, seni izleyen birileri var. Bunun farkında mısın? Şunu unutma! Buradan çıktığında sen de ezen ve izleyen olacaksın.

Burada pratik olarak kendine nesneler yapabilirsin. Yaptıklarını kendine götürebilirsin ya da bırakabilirsin. Fakat kendine götürülebileceğin boyutlarda bir şeyler yapman gerekiyor. Çünkü seni, dar ve küçük bir koridor karşılayacak. Buradan sadece sürünererek geçebileceksin.

Buradan çıkman için bu koridora gimen gerek. Belki ürktücü, belki çok uzun, belki de bu sürükleniş hiç hoşuna bile gitmeyecek. Fakat sana ilk kez sürüklenmeyi, emeklemeyi anlatan dar bir ara olacak. Koridorun bitimi yine aynı tarihi yapıya bağlanıyor ve aynı süslemeli kapıdan dışarı çıkabilirsiniz.

Müzenin hem üst, hem alt, hem de zemindeki duruşu aslında o an ki oluşu anlatmak içindi. Kısacası bu müze, dışardan karmaşık görümlü şatoya ulaşmamız ile anımsın -sorgulamadanın özgürlüğünü, anımsın -sorgulamadanın mekânsal kuşgunun paradoksal patlayışının tasviriydi.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Panait Istrati

Hayat Yollarında

Her çocuk bir devrimcidir. Yaratışın yasalara onunla tazelenir ve olgun insanların onlara karşı yükselttiği ahlak, önyargılar, hesaplar, pis çıkarlar gibi engelleri ayaklar altına alır. Çocuk, dünyanın başlangıcı ve sonudur; hayatı yalnız o anlar, çünkü hayata ayak uydurur, devrimler ancak çocukluğun saflığıyla yapıldığı zaman daha iyi günlerin geleceğine inanacağım. Çocukluktan çıktımı insan canavar kesilir: iki-yüzlülükle başka bir kalıba girerek hayatı inkar eder.

İnsanlık binlerce yıldır yaratışın kendisine anlattıklarından bir ibret dersi almasını bilmiş midir?

Bugün, tıpkı Ortaçağ'da olduğu gibi, hiçbir sosyal topluluk hayatı anlamıyor, hiçbir yasa onu korumuyor; ahmaklık ve keyfîlik her zamandan fazla hükümünü yürütüyor.

Çocuk cahil ve delicesine bencil insan canavarlarının ellerine verilir, onlar bu heyecanla dolu, yaşamaya susamış çelimsiz yaratığın kolunu kanadını kırarlar. Çocuğun gün ışığına, ağaçların hisirtisine, dalgaların şınlıtısına, meltemin okşayışına, kuşların civıltısına, sokakta koşuşan köpeklerle kedilerin özgürlüğüne, mis kokulu kırlara, kendisini yakan kara, şaşırtan güneşe, merakını uyandıran ufuklara, altında ezildiği sonsuzluğa muhtaç bir hayat tomurcuğu olduğunu o ahmak suratlı herif nereden bilsin? Çocukluğun hayat mevsimlerinin en körpesi olduğunu, mutluluk içinde bile varlığı fani olan o insan yapısının temellerinin ancak bu mevsimde atıldığını nereden akıl etsin? Oysa bütün yapının uçuruma yuvarlanması istenmiyorsa, bu temeller iyilik, yalnız iyilik harcıyla yoğunmalıdır.

İnsanların çoğunluğu çocukluğunu dayak yiyerek, yoksunluklara katlanarak, kanunların yükselttiği o ömür törpüsü kalelerde geçirirken, hayat temellerinin böyle atılmasını nasıl isteyebilirsiniz? Yeryüzünün haydutlar, katiller, dolandırıcılar, pezevenkler, tembeller ve düzen düşmanlarıyla dolu olmasında şaşacak ne var, siz doğa yasalarna uymadktan sonra?

Sizler, kanunlar yapmışsınız, akademiler kurmuş, ahlak kürsüleri tesis etmişsiniz, kulakları patlatırcasına çanlarını çalarak merhameti öğretmeye çalışan kiliseleriniz var, meclisleriniz var, ama bir çocuğun göğsü içinde neler kaynaştığını bilemezsiniz, güzel olabileceken sakat bıraktığınız bu hayat hakkında da bir bilginiz yoktur.

İnceleme: EFKAN OĞUZ

Edward Burne, Jones – Bir Resim Eleştirisi

Edward Burne-Jones, 1833–1898 yılları arasında yaşamış olan, Rafael-öncesi sanat akımına dâhil çalışmalarıyla bilinen İngiliz ressamdır. Kendisi vitray geleneğinin yeneden canlandırılmasında da önemli bir rol oynamıştır. İlk çalışmalarında Dante'den ilham alan Burne-Jones, 1860'larda kendi tarzını oluşturmaya başlamış ve estetizm akımında kilit resamlardan birisi olmuştur. Böylece sanatın sadece sanat için yapılacağı savunmuş ve çalışmalarını politik ve sosyal meselelerden arındırmıştır. Edward Burne-Jones aynı zamanda Virgian Woolf'u ve aile fertlerini de model olarak kullanmıştır; hatta The Annunciation (Meryem Ana Yortusu) tablosunda Woolf'un Meryem Ana için modelik yapan annesi Julia Prinsep Duckworth Stephen'i görebilirsiniz (Resim 1).

Kral Kofetua ve Dilenci Kız tablosu Edward Burne-Jones'un en bilindik tablolarından birisidir (Resim 2). İşlediği konu ise, halk arasında bilinir ve birçok edebi esere de ilham kaynağı olmuş olan Kral Kofetua'nın Penelofon'a aşkıdır. Masala göre Afrikalı Kral Kofetua, pencereden bakarken gördüğü dilenci kızı aşık olur. O zamana kadar Kral Kofetua hiçbir kadınla birlikte görülmemiş ve kadınlara karşı cinsel soğukluğu halk arasında dedikodu konusu olmuştur. İlk görüşte Penelofon'a aşık olan Kofetua, onu tekrar bulabilmek için ne yapacağını bilemez ve hatta eğer bulamazsa, intihar etmeyi bile göze alır. Bunun üzerine sokağa çıkarak etrafa para saçır ve paraların etrafına toplanan dilencilerle birlikte Penelofon da gelince, Kofetua, hayatının aşkını bulur. Kral, Penelofon'a evlenme teklif eder; daha sonra evlenen ve halk tarafından çok sevilen çift, sakin bir hayat yaşar. Penelofon artık bir kraliçe olmuştur ve sokaklardaki hayatından kurtulmuştur, Kral Kofetua ise önceleri aradığını dahi bilmediği aşkını bulmuştur. Edward Burne-Jones bu masalı, Alfred Tennyson'un 1833'de yazmış olduğu ve 1842'de yayınlanmış olan Dilenci Kız (orj. The Beggar Maid) şiirinden öğrenmiştir. Şiir, Kral Kofetua'nın etrafa para saçması üzerine gelen Penelofon'la karşılaşma anı şöyle anlatır:

Uzanıyordu, kollar göğsünde;
Anlatacak kelime yoktu güzelliğini:
Çıplak ayaklarıyla gelmişti dilencikiz
Kral Kofetua'nın karşısına.
Kaftanı ve tacıyla yöneldi Kral,
Kızı karşılamak için kalabalığa yürürken,
"Şaşılacak şey değil," dedi etrafındaki lordlar,
"Güneşten daha güzel çehresi var."

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://ranterey.org>

Resim 2: Kofetua and the Beggar Maid (1884)

Gökyüzünde parlayan aygibi görmüşlerdi,
Perişan elbiselerinin içindeki kıızı;
Birisini ayak bileklerini övdü, bir diğeri gözlerini,
Birisini kara saçlarını ve cazibeli edalarını.
Tatlıydı çehresi, melek zarafetiyile,
Böylesi görülmemiştir hiç o ülkede daha önce.
Kofetua bir kraliye yemini savundu:
"Bu dilenci kız benim kraliçem olacak!" diye.

Tablo, ressamın diğer çalışmalarına benzer şekilde asırı idkeybir tuval üzerine yapılmıştır. Genç dilenci kız, tablonun ortasında resmedilmiş, hemen aşağısında Kral Kofetua elinde tacıyla oturmaktadır. Dilenci kızın Kofetua'ya kıyasla yüksekliği, onun sınıfsal olarak yükseldiğini sembolize etmektedir. Tablonun genelinde karanlık tonlamalar hakimdir; fakat kız gayet solgun ve şirde de tasvir edildiği gibi, üzerine adeta ay ışığı düşmüş şekilde resmedilmiştir. Bu yönüyle Burne-Jones'un diğer resimlerinde kadın figürlerine benzemekte ve dikkatimizi dilenci kız üzerine yoğunlaştırmaktadır.

Birçok eleştirmen Penelofon'un Burne-Jones'un karısı Georgina'ya (Georgie MacDonald) benzerliğine dikkat çekmiştir. Çift 1860'da evlenmiş fakat evlilikleri, Burne-Jones'un modeli Maria Zambaco ile ilişkisinin basındayankılanması üzerine çalkantılı bir döneme girmiştir. Bu olayı takiben Zambaco intihar etmiş, Georgina ise William Morris adında birisiyle yakınlaşmış, fakat Morris'in tekifini geri çevirmiştir. Adeta eleştirmenleri destekler nitelikte, Kral Kofetua'nın etrafında ve Penelofon'un yanında bulunan anemon çiçekleri, reddedilmiş bir aşkı temsil etmektedir. Fakat bu durumun Kofetua ve Penelofon ile bir alakası olmayıp, ressamın biyografisiyle ilgilidir. Ayrıca bir sosyalist olan Morris'ini Burne-Jones'un kansıyla olan bu ilişkisi ve hikâyenin de temelini oluşturan parasal ve sınıfsal temalar kuşku uyandıracak şekilde birbirleriyle alakalı görünmektedir.

Sonuç olarak, biz de Burne-Jones'un izini takip ettiği estetik akıma sırtımızı verip, tüm bu biyografik referanslardan aklımızı arındırırsak ve ressamın tuvaline yansıyan hayal gücünden gözlerimizi çevirmezsek, bu görsel ziyafetin tadına varabiliriz. Her ne kadar bir yanımla gerçek hayatın –bırakın sosyal eşitsizlikler nedeniyle aşkların bitmesini ya da başlayamamasını– önünde hiçbir engel olmayan aşklar bile har vurup harman savurduğunu bilesek de, bir yanımla her zaman, her şeye rağmen var olan aşkların da olduğuna inanmak isteriz. Bu tablo adeta bu inancın, Afrika'dan Avrupa'ya herkes tarafından paylaşıldığını desteklemektedir.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

Gecelerim aysız. Gecelerim pencereden süzülen gri ışığı gözünü kırpmadan bakıyor. Gecelerim açılıyor, yastığım nemli vesoğuk. Gecelerim uzun, upuzunve sürekli belirsiz birsona doğru uzanıyor. Seni anıyorum, yanımdaki dev bedenini, soluğunu, kokunu anıyorum. Gecelerim, "Boşluk" yanıtını veriyor; gecelerim beni üsütüyor ve yalnızlıkla dolu. Bir temas noktası anıyorum: Tenini anıyorum. Neredesin? Neredesin? Dönüp duruyorum, yanağım nemli yastığa, ıslak saçlarını şakaklarına yapıyor. Burada olmaman mümkün değil. Kafam serseri serseri dolaşıyor, düşüncelerim gidip geliyor ve parçalanıyor, bedenim artık anlamak istemiyor. Bedenim seni istiyor. Bedenim, şu sakat külçe, senin sıcaklığında bir an için kendini unutmak istiyor, bir kaç saatlik dinginliğe kaçıyor. Gecelerim paçavraya dönmüş bir yürek. Gecelerim sana bakmak, ellerimle bedeninin her kıvrımını izlemek, yüzünü bulup okşamak istediğimi biliyor. Gecelerim, senin yokluğundan dolayı soluğumu kesiyor. Gecelerim seni çağırarak istiyor ama sesleri çıkmıyor. Yine de seni çağırarak, sana kavuşmak, bir an için sana sarılmak ve katleden zamanı unutmak istiyor gecelerim. Bedenim anlayamıyor. Tıpkı benim gibi bedenimin de sana ihtiyacı var, belki de onunla ben biriz. Bedenimin sana ihtiyacı var, çoğu zaman beni sen tedavi etmişsindir. Gecelerim, teni hissetmeye ne kadar kazanıyor, sonunda duygu maddesel tözden arınarak daha güçlü, daha keskin bir hale geliyor. Gecelerim beni aşkla tutuşturuyor.

Gecelerim beni tüketiyor. Senin eksikliğini çektiğimi biliyorum ve gecenin tüm karanlığı bu gerçeği saklamaya yetmiyor. Bu gerçek, karanlıkta bir bıçak gibi parlıyor. Gecelerim sana uçabilmek, uykudan seni sarıp, sarımayıp bana getirebilmek için kanatları olsun istiyor. Uykunda, yanbaşında olduğumu hissedeceksin ve kolları sen uyanmadan beni saracak. Gecelerim öğüt vermiyor. Gecelerim uyanık görülen bir düş gibi seni düşünüyor. Gecelerim üsülüyor ve yolunu yitiriyor. Gecelerim yalnızlığımı, tüm yalnızlığımı artırıyor. Sessizliği, ancak benim içimdeki sesleri duyuyor. Gecelerim uzun, uzun, upuzun. Gecelerim günün hiç doğmamasından korkuyor; aynı zamanda günün doğmasından da ürküyor gecelerim, çünkü gün, her saatin iki saatmiş gibi uzun olduğu ve sen olmadığın için tam anlamıyla yaşanamayan yapay bir gün. Gecelerim, gündüzlerimin de gecelerime benzeyip benzemediğini düşünüyor. Böylece günden neden korktuğumu anlayabilecek gecelerim. Gecelerim beni giydirmek ve gidip erkeğimi getirmem için beni dışarı itmek istiyor. Ama gecelerim her türlü deliliğin yasak olduğunu ve düzensizlik yarattığını biliyor. Gecelerim nelerin yasak olmadığını düşünüyor. Onlarla bütünleşmenin yasak olmadığını biliyor, ama bir bedenim umutsuzlukla birlikte kendisiyle bütünleşmesinden sıkıyor. Çünkü beden hiçle bütünleşmek için yaratılmıştır. Gecelerim seni tüm derinlikleriyle seviyor ve benim derinliğimin yankısını taşıyor. Gecelerim düşsel yankılarla besleniyor. Gecelerim bunu yapabiliyor. Bense başaramıyorum. Gecelerim beni gözlüyor. Bakışları düzgün ve her şeyin içine doğru akıyor. Gecelerim, sevgiyle senin de içine akabilmek için burada olmanı istiyor. Gecelerim seni umut ediyor. Bedenim seni bekliyor. Gecelerim, senin omzunda dinlenmemi, senin de benim omzumda dinlenmeni istiyor. Gecelerim, senin ve benim hazzı eriştiğimizi görebilmek için röntgencilik yapmak istiyor, seni ve beni zevkten titrerken görmek istiyor. Gecelerim gözlerimizi görmek ve zevkle dolu gözlerimize sahip olmak istiyor. Gecelerim her sarıntıyı elleri arasında tutmak istiyor. Gecelerim çok yumuşak davranacaktır. Gecelerim sessizce senin yokluğundan inliyor. Gecelerim uzun, uzun, upuzun. Aklını yitiriyor ama senin görüntünü benden uzaklaştıramıyor, arzumu yok edemiyor. Senin burada olmamandan dolayı öliyor ve beni öldürüyor gecelerim. Gecelerim sürekli seni anıyor. Bedenim birkaç sokağın ya da adı bir coğrafyanın bizi ayırdığını anlayamıyor. Bedenim, gecenin ortasında seningölgeni görememekten dolayı acıdan çıldırıyor. Bedenim uykunda sana sarılmak istiyor. Bedenim gece uymak ve karanlıkta senin öpüşüne uyanmak istiyor. Gecelerim, bugün bundan daha güzel ve daha zalim bir düş tanııyor. Gecelerim haykırıyor ve yelkenlerini ırtıyor, gecelerim kendi öz sessizliğine çarpıyor ama senin bedenine ulaşamıyor. Eksikliğini öylesine hissediyorum ki! Hele sözcüklerini, hele renginin eksikliğini.

Birazdan gün doğacak.

Kalbin merkezi yürekdir, yüreğin alt yüzeyinin ortasında bulunduğu söylenen siyah bir noktadır; "Süveyda". Ünlü bir Türk düşünürü ve şairi olan İbrahim Hakki, değerli eseri Marifetname'de bu noktadan çok kısbahseder ancak o kısacık satırlar, Süveyda'nın kuvveti ve kıymeti hakkında ihtiyacımız olan tüm bilgiyi elimize verir.

Benim Marifetname ile tanışmam bir dost evinde gerçekleşmişti; dostuma kütüphanesini düzenlemesi için yardım ederken rastladığım bu kıymetli eseri, uzunsüre elimden bırakamamıştım. Süveyda'yı da ilk kez burada okudum. Marifetname diyordu ki; "kalbin alt yüzeyinin ortasında göz bebeği benzeri siyah bir yer vardır ve adı Süveyda'dır ki çok latif bir noktadır. Ruhun kaynağıdır ve tüm yüceihamlarm buraya iner. Hayvani ve insani nefis de bu noktada bulunur." Bu satırları okuduktan sonra, kavram olarak ilk kez duymama rağmen Süveyda'yı hep yüreğimde taşıyor olduğumu fark ettim.

Süveyda'yı kelime olarak incelediğimde ise karşına üç manası çıktı:

İlk'i sufiye dâvranışlarındaki kalbî bir noktadır. Süveyda kalbin makamı. İkinci'si manâsı kalb olan id, burada Süveyda insan

"İnsanın en büyük ve en güçlü yönü kalbi, en küçük yönü kalbidir ki kalbin kabuğudur." Marifetname

yüreğinin sırlarla dolu tuttuğu penceresi. Bir diğer manası sevdadayadır; aşkın tecelli ettiği yer olan Süveyda kalbin tam merkezinde bulunuyordu, yoğun bir kan damlasından ibaret olup; aşkla büyüyor, kalbi kaplıyor ve yavaş yavaş çözülüp kana karışarak tüm benliği sarıyordu. Aşk'ta bir azalma olduğunda da küçülüyor ve hatta zamanla yok oluyordu. Bu halleri ruhumuzun derinliklerinde hangi birimiz deneyimlemedik ki? Yüreğimiz kah coşup, kah sönmedi mi; aşk ile?

Bu siyah nokta ki; bütün organlara hayat, hareket, idrak ve gıda veriyor ve onları besliyor...

Aşk ki; insana canlılık veriyor, besliyor, yüceltiyor ve büyütüp olgunlaştırıyor...

Kalbin merkezinde ne mühim bir noktadır Süveyda...

İnsan ruhu için ne muhteşem bir gıdadır aşk...

Süveyda'ya hümetle, aşkile...

Son Şeyler

Kafka Okur Fikir Sanat ve Edebiyat Dergisi

Yazı Gönder

Yazılarınızı, çizimlerinizi, öneri ve görüşlerinizi editor@kafkaokur.com adresinden bize ulaştırabilirsiniz.

Abonelik

Bireysel	(Yıllık) 48TL
Kurumsal	(Yıllık) 96 TL
Yurtdışı	(Yıllık) 48 EUR

Akbank IBAN - Gökhan Demir
TR82 0004 6007 8588 8000 0645 62

Fatura ve kargo işlemleri için Adres,
Telefon ve TC kimlik numaranızı
bilgi@kafkaokur.com adresine
gönderiniz.

Virginia Woolf'a Dairsf.4

İbid s. 24
İbid s. 17
İbid s. 18
İbid s. 64
Urgan, Mina.(2001) Virginia Woolf.
İstanbul:YKY
Woolf, Virginia. (2012). Deniz Feneri (Kıvanç
Güney,Çev.) İstanbul: KırmızıKedi Yayinevi
Urgan, Mina.(2001)VirginiaWoolf.
İstanbul:YKY
Curtis, Anthony.(2012). VirginiaWoolf.
Bloomsbury veÖtesi(Ozge Çağlar Aksoy,
Çev.) İstanbul: İletişim

Virginia Woolf, Deniz Fenerisf.6

İllustrasyon: Javier Cuellar

Edebi Modernizmin Farklı Yöntemlerine

Bir Bakış sf.8

OrjinalMetin: Woolf versus Kafka: A Look
atthe Different Methods of Literacy
Modernism

Woolf Hakkında 20 Şey sf.11

İllustrasyon: CerenDemiral

Virginia Woolf Kitaplarısf.12

Urgan, Mina.(2001) VirginiaWoolf.
İstanbul: YKY s. 103
Curtis, Anthony. (2012). VirginiaWoolf.
Bloomsbury veÖtesi (Ozge Çağlar Aksoy,
Çev.)İstanbul: İletişim.s.252
Urgan, Mina.(2001)VirginiaWoolf.
İstanbul:YKY s. 126
İbid s. 129
Woolf, Virginia. (2012). DenizFeneri(Kıvanç
Güney,Çev.)İstanbul:KırmızıKedi Yayinevi
s. 30
Urgan, Mina. (2001)Virginia Woolf.
İstanbul: YKY s. 155
İbid s. 54
İllustrasyon: Pedro Molina

Yabızsıf.17

İllustrasyon: JovanaKrivokuca

Yandma Sevgili Okuyucu sf.24

1.Vural Sözer, Yanıldın sevgiliSaitFaik
(kapakyazısı)
2.Yaşar Kemal, Röportaj Yazarlığında
Altmış YıllıkYKYsf 115
3.Sait Faik, SonKuşlar YKYsf28
4. Sait Faik,Alemdağ'da Var Bir YılanYKYsf
25
5.SaitFaik, Havada BulutYKYsf82
6.Sait Faik, Hallaç
7.SaitFaik,SonKuşlar YKYsf61
8.SaitFaik, SonKuşlarYKYsf 13
9.SaitFaik, Alemdağ'da Var Bir YılanYKY
sf79
İllustrasyon: Ceren Demiral

Cemil Meriç 101 sf.26

İllustrasyon: Ceren Demiral

Boşlukta Yaşayan Müze sf.32

İllustrasyon: DamlaKatuk

Panait ISTRATIsf.35

İllustrasyon: SongülÇolak

Kral Kofetua ve Dileni Kız sf.36

Şiir çeviri: Efkân Oğuz
Resim 1: TheAnnunciation(1876-79),Lady
Lever SanatGalerisi, PortSunlight.
Resim 2: King Cophetua andthe Beggar
Maid(1884), Tate Britain Sanat
Galerisi,Londra.

Süveyda sf.40

İllustrasyon: Alex Konahin

Frida Kahlo sf.39

İllustrasyon: Hilal Kosovalı

Arka Kapak

İllustrasyon: Beste Kopuz

Katkıda Bulunanlar

CerenDemiral
Sernur Işık
Kardelen Ağım
SelamiMeteAkbaba
Fatih Cerrahoğlu
Burcu Baraz
Eda Tunuz
ZeynepSuedaÇelik
Zeynep Albayrak
Yücel Orhun
Ozan Kırıcı
OykümTaner
Enis Büyükkıyıcı
Ali Demir
Ayşegül Erözyürek // Gökhan Demir

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

İllustrasyon: AykutŞerefoğlu

